ПРОЛЕТАРЕБО ᲧᲕᲔᲚᲐ ᲥᲕᲔᲧᲜᲘᲡᲐ, ᲨᲔᲔᲠᲗᲓᲘᲗ!

СССР

ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲘ

ᲒᲐᲖᲔᲗᲘ ᲒᲐᲛᲝᲓᲘᲡ 1920 ᲬᲚᲘᲡ 3 ᲘᲕᲜᲘᲡᲘᲓᲐᲜ

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲣᲠᲘ ᲞᲐᲠᲢᲘᲘᲡ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ, ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲡᲠ ᲣᲛᲐᲦᲚᲔᲡᲘ ᲡᲐᲑᲭᲝᲡ ᲓᲐ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲗᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲡ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝ

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

№ 112 (20153) — ᲨᲐᲑᲐᲗᲘ, 14 ᲛᲐᲘᲡᲘ, 1988 ᲬᲚᲘ. — ᲤᲐᲡᲘ 3 ᲙᲐᲞ.

ᲙᲝᲛᲑᲘᲜᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲡᲐᲙᲕᲔᲑᲘᲡ ᲛᲠᲔᲬᲕᲔᲚᲝᲑᲐᲡᲗᲐᲜ ᲓᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲒᲐᲜᲕᲘᲗᲐᲠᲔᲑᲐ

11 ᲛᲐᲘᲡᲘ ᲡᲙᲙᲙ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲨᲘ ᲒᲐᲛᲑᲐᲠᲗᲐ თათბირი, რომელზეც განიხილეს კომბინირებული საკვების მრეწველობის მუშაობისა და მისი პროდუქციის ხარისხის გაუმჯობესების ღონისძიებები.

თათბირის მუშაობაში მონაწილეობდნენ მოკავშირე რესპუბლიკების კომპარტიათა ცენტრალური კომიტეტების მდივნები, რესპუბლიკური სახაგრო-მრეწველის თავმჯდომარეები, მოკავშირე რესპუბლიკების პუროროდუქტების მინისტრები, პარტიის მთელი რიგი სათოლქო და სამხარეო კომიტეტების მდივნები, სათოლქო აგრომრეწველის თავმჯდომარეები, რუსეთის ფედერაციის პუროროდუქტების სამხრეთველოთა უფროსები, მრავალი საკავშირო და რესპუბლიკური სამინისტროს და უწყების, კომბინირებული მრეწველობის საწარმოთა ხელმძღვანელები, მეცნიერები, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პასუხისმგებელი მუშაკები.

თათბირი გახსნა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრმა, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის მდივანმა ი. კ. ლიგაჩოვმა. მან თქვა, რომ გარდაქმნის პოლიტიკის უპირველეს ამოცანათა შორის, როგორც ეს აღინიშნა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის 1987 წლის ივნისის პლენუმზე მ. ს. გორბაჩოვის მოხსენებაში, პარტიამ განსაზღვრა, რომ ორი-სამი წლის მანძილზე მიიღწევინ სურსათ-სანოვაგეთა, ძირითადი კვების პროდუქტებით მოსახლეობის მომარაგების არსებითს გაუმჯობესებას.

მიმდინარე ხუთწლედში ცენტრალური კომიტეტის 1985 წლის აპრილის პლენუმის, სკკპ XXVII ყრილობის დებულებათა რეალიზაციისთვის პარტიის ორგანიზატორული მუშაობის საფუძველზე გაიზარდა ხორცის, რძისა და სხვა პროდუქტების წარმოება და ერთ სულზე მოხმარება. 1986-1987 წლების პერიოდში ხორცის, რძის, კვერცხის წარმოება გაიზარდა შესაბამისად 13,9 და 9 პროცენტით. მხედველობაში უნდა ვიქონიოთ, რომ ქვეყნის მოსახლეობაც ყოველწლიურად 2,5 მილიონით იზრდება. ქვეყნის მრავალ რაიონში მეცხოველეობის პროდუქციის წარმოების მატებას საგრძნობლად არ გაუუმჯობესებია ხორცისა და რძის პროდუქტებით მოსახლეობის მომარაგება. 1987 წლის მანძილზე ერთ კაცზე მოხმარებამ შეადგინა: ხორცისა — 63 კილოგრამი და რძისა — 343 კილოგრამი.

ამიტომ საჭიროა დაუყოვნებლივ ავამოქმედოთ ფაქტორები, რომლებმაც შეიძლება უკეთესად მოგვცეს დღესაც და ხვალაც. მათ შორის არის: სამეურნეო ანგარიში და იჯარა, ინტენსიური ტექნოლოგიები და საკვები რესურსების შეცნობიერებისათვის.

თუ გამოვიყენებთ საფუძველ მარცვლეულის ამლიანად კომბინირებული საკვების სახით, შეიძლება არსებითად გავზარდოთ ამ კვების პროდუქტების ერთ სულზე მოხმარება. ეს არის ამ თათბირის განსახილველად შეტანილი საკითხის აქტიურობა.

რა უნდა ვქნათ ამ მიზნით?

პირველი. დავაჩქაროთ კომბინირებული საკვების მრეწველობის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის გაფართოება და გადავიყვანოთ იგი ახალ ტექნიკურ დონეზე. შეფფოთების იწვევს ის ფაქტი, რომ 1986-1987 წლების მანძილზე კომბინირებული საკვების წარმოების სიმძლავრეთა ამოქმედება სსრ კავშირის პუროროდუქტების სამინისტროს სისტემაში მხოლოდ სამ მეთხუთედით შესრულდა.

კომბინირებული საკვების მრეწველობის სიმძლავრეები უნდა გავზარდოთ როგორც ახალი სწარმოების მშენებლობის ხარჯზე, ისე მოქმედი ქარხნების ტექნიკური გარდაქმნის გზით. რეკონსტრუქციისა და განახლებისათვის განკუთვნილი სახსრების ხვედრითი წილი შეადგენს კაპიტალურ დაბანდებათა საერთო მოცულობის მხოლოდ 10 პროცენტს, თუმცა ტექნიკურ-ტექნიკური გზით სიმძლავრის ერთეულის ზრდისათვის სახსრების დანახარჯები ორჯერ და მეტად ნაკლებია, ვიდრე ახალი მშენებლობის ხარჯზე.

ვფიქრობთ და თვისებრივად განვამტკიცებთ რა კომბინირებული მრეწველობის მატერიალურ-ტექნიკურ ბაზას, მხედველობიდან არ უნდა გამოგვრჩეს სოციალური სფეროც, მუშაკებისათვის კეთილსაყოფილი სწორმოო ყოფის, შრომის თანამედროვე პირობების, სოციალურ უზრუნველყოფის სისტემის შექმნა.

მეორე. კომბინირებული საკვების პრობლემის გადაჭრა მოწყობილობასთან ერთად უშალოდ დამოკიდებულია როგორც მეცნიერული, ცხოველური, ისე ქიმიური და მიკრობიოლოგიური დანამატების ნედლეულის რაოდენობასა და ხარისხზე.

ეფექტური ხერხად უნდა გამოვიყენოთ ადგილობრივი რესურსები კომბინირებული საკვების ხარისხის ისამაღლებლად, როგორც ამას შვრებიან, მაგალითად, ბელგოროდის ოლქში, ქიმიური კომბლეესის სამინისტროებმა უფრო სწრაფად უნდა გაბარდნენ მიკრობიოლოგიური ნედლეულის წარმოება. მთელი რიგი ამ დანამატების მიხედვით სანახევროდაც ვერ ქმაყოფილდება კომბინირებული საკვების მრეწველობის მოთხოვნილება.

მესამე. ძალზე საჭიროა ავამოქმედოთ ორგანიზაციულ-ეკონომიკური მეთოდები, ადამიანის ფაქტორი. საქმე ეხება იმას, რომ ეკონომიკურად დაეკავშიროთ კომბინირებული საკვების რაოდენობა და ხარისხი მეცხოველეობის პროდუქციის წარმოების დონეს. ამისათვის უნდა გვქონდეს შედეგი, მაგალო წლისათვის — ეს არის დარგი, რომელსაც ყველაზე ნაკლებად შეეხო მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესი. მეცნიერულ გამოკვლევების მთავარ მიზნად უნდა დავუსახოთ ახალი ტექნოლოგიების შემუშავება და მათი თვისებები. ბევრი რამის მიზეზი თანამედროვე მოწყობილობის დეფიციტი. აქ სიტყვა ეკუთვნის მანქანათმშენებელ და თავდაცვით კომპლექსებს, რომლებსაც დავალებული აქვთ სასოფლო-სამეურნეო ნედლეულის გადამმუშავებელი მანქანებისა და ხელსაწყოების წარმოება.

და, ბოლოს, აღინიშნა ი. კ. ლიგაჩოვმა, ჩვენ ფსაზავთ კომბინირებული საკვების მრეწველობის განვითარების სერიოზულ პროგრამას, და შეიდომა იქნებოდა, რომ ამავდროულად არ გვეზრუნა საჭირო კადრების — ტექნოლოგების, ეკონომისტების, ორგანიზაციორებისა და ოპერატორების ამ კადრების მომზადებისათვის, რომლებიც ეწევიან მოწყობილობის ტექნიკურ მომსახურებას.

ქვეყნის კომბინირებული საკვების მრეწველობას აქვს სოლიდური საწარმოო შესაძლებლობანი, თქვა სსრ კავშირის პუროროდუქტების მინისტრმა ა. ფ. ბუდაკამ, რომელმაც გაკეთა მოხსენება. მაგრამ მთ ეფექტიანად ვერ ვიყენებთ, კომბინირებული საკვების ხარისხი მთელ რიგ საწარმოებში არ შეესაბამება წაყენებულ მოთხოვნებს. ამგვარი მდგომარეობის ძირითადი მიზეზებია ნედლეულთან, განსაკუთრებით ცილის შემცველი ნედლეულთან არსებული უხარუნველყოფა, აგრეთვე მრავალი საწარმოს სუსტი მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა.

მომზსენებელმა დაასახელა შექმნილი მდგომარეობიდან გამოსავალი გზები და ყურადღება დაუთმო იმას, რომ საჭიროა ფართოდ გავრცელდეს კომბინირებული საკვების ქარხნების მშენებლობის დადებითი გამოცდილება სუფრეებთან ერთად კოოპერაციის საფუძველზე, სახელმწიფო და კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების სახსრების და ადგილობრივი სამშენებლო ორგანიზაციების შესაძლებლობათა გაერთიანების გზით.

კომბინირებული საკვების საწარმოებში მნიშვნელოვანი ხვედრითი წილი უკავია შრომის მძიმე ბორნბების მქონე სამუშაოებს, რომლებიც უკავშირდება დაყრით, აგრეთვე გადმოსატვირთად მოუხერხებელი ტარით მიღებული სამეფლ ფრინველისათვის და მესამეფლე მეტს ღორებისათვის, ნახევარს — ძროხებისათვის. აუცილებელი მდგომარეობა არ არის სამეურნეობათაშორისო ქარხნებში, სადაც არაშეწონასწორებული სახით უშვებენ კომბინირებული საკვების ნახევარს.

შეიხო რა მშენებლობის საკითხებს, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის მდივანმა აუფრადღება დაუთმო იმას, რომ საჭიროა აშენდეს ახალი კომბინირებული საკვების ქარხნები უწინარესად იმ რესპუბლიკებსა და ოლქებში, რომლებისთვისაც ყოველწლიურად შემოაქვთ დიდძალი კომბინირებული საკვები.

შემდეგ ორატორმა ილაპარაკა იმაზე, რომ უნდა შეიცვალოს დამოკიდებულება კომბინირებული საკვების მრეწველობის ნედლეულის ბაზისადმი. ცილოვანი ნედლეულის ზრდის შესაძლებლობანი ქვეყანაში არის, თქვა მან. ზეთოვანი და სამარცვლე პარკოსანი კულტურების თესვა-მოყვანა პრაქტიკულად ყველგან შეიძლება. მაგრამ სრულად არ იყენებენ თავიანთ რეზერვებს მზესუმზირას, სოიოს, სხვა ზეთოვანი და სამარცვლე პარკოსანი კულტურების წარმოების ზრდისათვის უკრაინის, ყაზახეთის, ბელორუსიის, ‘ცენტრალურ-შავმიწანადადგანი ოლქების, ვოლგისპირეთისა და ჩრდილოეთ კავკასიის რაიონების მეურნეობანი.

განსაკუთრებული ყურადღება უნდა დაეთმოს ოფსს. მისი სათესლედ მოყვანის ფართობი უნდა გაიზარდოს ოთხჯერ, ხოლო მთლიანი მოსავალი — სულ ცოტა 1,5 მილიონ ტონამდე 1987 წლის 295 ათას ტონასთან შედარებით.

ზეთოვანი კულტურების წარმოებასთან ერთად ყველგან უნდა ავამოქმედოთ უზეკეოლოგიანი დანამატების რესურსების შეკისების შესაძლებლობანი მეცხოველეობის, ზორცი-რძისა და თევზის მრეწველობის ნარჩენების სრული უტილიზაციის ხარჯზე.

სსრ კავშირის სამედიცინო და მიკრობიოლოგიური მრეწველობის სამინისტრომ, სსრ კავშირის ქიმიური მრეწველობის სამინისტრომ, სსრ კავშირის ფერადი მეტალურგიის სამინისტრომ, სსრ კავშირის სახაგრომრეწვამ, სხვა სამინისტროებმა და უწყებებმა უნდა უზრუნველყონ სრულფასოვანი ცილის, მიკრობიოლოგიური სინთეზის, ანტიბიოტიკების წარმოების უფრო სწრაფი ზრდა. არა მარტო მთლიანად, არამედ მნიშვნელოვანი გადაჭრებებია უნდა შესრულდეს ამ კომპონენტების გამოშვების დადგენილებებით დაწესებული დეადლაინი.

კომბინირებული საკვების წარმოების დროს მარცვლეულის მნიშვნელოვანი ეკონომია შეიძლება მოგვიკეს არამარცვლოვანი შემყვანებით— ბალახის და წიწის ფხვნილის, ხმელი ჭარხლის ძნეების, ბადაგის, ფოსფატების, ციოლიითების, ცარცის, სხვა მინერალური და სხვადასხვა დანამატების ფართო გამოყენებამ.

ამასთან დაკავშირებით საჭიროა თითოეულ რესპუბლიკაში, მხარეში, ოლქსა და რაიონში გაძლიერდეს მუშაობა უზეკეოლოგიანი დანამატების, სხვა არამარცვლოვანი კომპონენტების წარმოების ზრდისათვის, ჩამოყალიბდეს სამარცვლი ბალახსის სტარტერი მეცხოველეობის მოთხოვნილებათა შესაბამისად.

დიდი მნიშვნელობა აქვს კომბინირებული საკვების ხარისხისადმი კონტროლის გაძლიერებას. მომდინარე წელს სახელმწიფო მიღებაზე გადადის 47 კომბინირებული საკვების ქარხანა. ეს დიდმნიშვნელოვანი საქმეა და იგი უნდა დაეჩქარით და გავფარფოოთ.

კომბინირებული საკვების წარმოების ორგანიზაციის შემდგომი სრულყოფის მიზნით ამ დარგის წინაშე დაისახა ძირითადი ამოცანები. სახელმწიფო კომბინირებული საკვების მრეწველობამ მთელი თავისი ძალები უნდა მოახმაროს მეფრინველეობისა და მეღორეობისათვის სარეკვი ჯიგის დიპლომოტენტელი ცხოველებისათვის საჭირო რაოდენობის სრულფასოვანი კომბინირებული საკვების გამოშვებას, საკმარისი რაოდენობით აწარმოოს სტარტერული კომბინირებული საკვები მოზარდეულისათვის, გამოიფშვნოს სრულფასოვანი ცილოვან-ვიტამინიანი დანამატები და პრემიქსები კომბინირებული საკვებისა და საკვებშენარევების. შეწონასწორებისათვის, რომლებსაც იღებენ სამეურნეოთაშორისო საწარმოებსა და მეურნეობებში. სახელმწიფო საწარმოებთან ერთად უნდა ვგულისხმობთ სამეურნეოთაშორისო ხელარხნების, აგრეთვე კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების ქარხნებისა და საამქროების სამმაგრების.

შეიჯამა რა თათბირის შედეგები, ი. კ. ლიგაჩოვმა ხაზგასმით აღნიშნა, რომ კომბინირებული საკვების მრეწველობისა და მთლიანად აგროსამრეწველო წარმოების ალმაფლობისათვის საჭიროა თითოეულ რესპუბლიკაში, მხარესა და ოლქში სახელმეურეოებლ ეალღებულობა საფუძველზე ეფექტიანად ეფუძნოს ადგილობრივ ნედლეულზე და ადგილობრივი სამშენებლო ორგანიზაციების შესაძლებლობათა გაერთიანებას.

ᲓᲦᲘᲡ ᲡᲐᲒᲠᲣᲜᲐᲕᲘ

ᲒᲐᲪᲘᲡᲐᲠᲔᲑᲣᲚᲘ დღეები აქვთ ახლა ხიდნაღის რაიონის სოფელ ბოდბის კილინინის სახელობის კოლმეურნეობის მეცხოველეებს. ცხვარი საზაფხულო ადგილებზე მიუდგა. ცხრა ათასი ცხვარია კოლმეურნეობის ფარაში, აქედან 5.200 ნერბია. ყოველ ახ ნერბზე მიღებულია 92 ბატკანი, გეგმით გათვალწინებული 88-ის ნაცვლად. ახლა მეცხვარეები უკვე 5 ათას ბატკანს უვლიან.

საუკეთესო მაჩვენებლებს აღწევს გამოცდილი მწყემსი ნიკოლოზ ჯანიაშვილი. 32 წელი მოახმარა მან საუკარილ საქმეს. უკვე მეოთხედი საუკუნეა სათავეში უდგას მეცხვარეთა ბრიგადას.

ᲡᲣᲠᲐᲗᲗᲐᲜᲐᲨᲘ: მეცხვარეთა მოწინავე ბრიგადის ხელმძღვანელი ნიკოლოზ ჯანიაშვილი; ბატკნები კოლმეურნეობის საძოვრებზე.

ᲡᲐᲥᲘᲜᲝᲠᲛᲘᲡ ფოტო.

ᲡᲙᲙᲞ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲞᲝᲚᲘᲢᲑᲘᲣᲠᲝᲨᲘ

ᲡᲙᲙᲞ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს 12 მაისს გამართულ მორიგ სხდომაზე განხილა სოციოლოგიური კვლევის განვითარებისა და შესაბამისი კადრების მომზადების საკითხი. როგორც სხდომაზე აღინიშნა, მშრომელთა ინიციატივის ზრდისათვის, რადიკალური ეკონომიკური რეფორმის განხორციელებისათვის, საზოგადოების ყოველმხრივი დემოკრატიზაციისათვის, მისი სულიერ-ზნეობრივი სფეროს განსაკუთრებითვის პარტიის XXVII ყრილობისა და ცენტრალური კომიტეტის მომდევნო პლენუმების კურსის რეალიზაცია თვისებრივად ახალ მოთხოვნებს უყენებს სოციოლოგიას, როგორც მეცნიერებას, გარდაქმნის პროცესში საზოგადოებრივი პროცესების მართვის პრაქტიკაში სოციოლოგიური კვლევის შედეგების გამოყენებას.

პოლიტბიუროს მხარი დაუჭირა ოფსს და შრომის ვეტერანთა საკავშირო სახლის წინადადებებს ოფსის და შრომის ვეტერანთა ცხოვრების პირობების გაუმჯობესების, მათთვის მთელი რიგი დამატებითი დამაბებითი ღონისძიებების შესახებ. ხაზგასმით აღინიშნა, რომ სახელოთა ადამიანების უფროს თაობებზე ზრუნვა თითოეული შრომითი კოლექტივის, ყველა სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანიზაციის მოვალეობაა. ვეტერანები გარემოსილი უნდა იყვნენ პატივისცემითა და უფროდღეებით, უფრო სრულად დაკმაყოფილდეს მათი საჭიროებანი და დასახელებულები მოთხოვნები.

მოიწონეს სსრ კავშირის მინისტრთა სახბჭოს და საკავშირო პროფსახბჭოს მიერ შემუშავებული ღონისძიებანი ღრმად მოხუცებულების და ინვალიდებისათვის სახლ-ინტერნატების მშენებლობაში ჩამორჩენის დასაძლევად, ოფის ინვალიდების და მონაწილეების, დაღუპულ ომბედო მოსახსახურეთა ოჯახების სახინაო პირობების, აგრეთვე პენსიონერთა სამედიცინო, სავაჭრო და სოციალურ-საყოფაცხოვრებო მომსახურების გასაუმჯობესებლად. გათვალისწინებულია ზურგში თავდადებული შრომისა და უზადო მხედრული სამსახურისათვის დიდი სამამული ომის წლებში სსრ კავშირის ორდენებითა და მედლებით დაჯილდოებულ პირებზე გავრცელდეს ომის მონაწილეთათვის დაწესებული მთელი რიგი შეღავათები და უპირატესობანი.

განხილეს კაკახეთის საუღლტეხილო რკინიგზის მშენებლობასთან დაკავშირებით შრომელთა წერილებისა და პუბლიკაციების საკითხი. სახელოდ არის მიჩნეული მოეწყოს ექსპერტნა და დამატებით დამუშავდეს აღნიშნული რკინიგზის პროექტი საზოგადოებრიობის მიერ გამოთქმული შენიშვნებისა და წინადადებების გათვალისწინებით.

პოლიტბიურომ მოიწონა წინადადება, რომ გამოიცეს სერია „სამამული ფილოსოფიური აზრის ისტორიიდან“.

პოლიტბიურომ განიხილა იაპონის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილეთან ტ. ფუჯასაკთან მ. ს. გორბაჩოვის შეხვედრის შედეგები. შეხვედრამ ცხადყო, რომ სახბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია და იაპონიის კომპარტია ეხმრაგეიან გაალრმავონ ნაყოფიერი თანამშრომლობა ბირთვული ხაფრთხის თავიდან აცილებისათვის, ბირთვული იარაღის სრული ლიკვიდაციისათვის ბრძოლაში, გამოავლინონ ორი პარტიის კონტაქტებისა და თანამოქმედების გაფართოების შესაძლებლობანი. ხაზგასმით აღინიშნა, რომ ზოგიერთი საკითხისადმი სხვადასხვაგვარი მიდგომა არ უნდა იქცეს დაბრკოლებად სახბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიისა და იაპონიის კომპარტიის თანამოქმედების გაღრმავებაში.

მოიწონეს აგრეთვე იაპონიის სოციალისტური პარტიის ცენტრალური აღსარულებელი კომიტეტის თავმჯდომარესთან ტ. დოისთან მ. ს. გორბაჩოვის შეხვედრის შედეგები. შეხვედრამ დაადასტურა სახბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიისა და იაპონიის სოციალისტური პარტიის პოზიციების სიახლოვე მსოფლიო პოლიტიკის ზოგიერთი საკითხი. სახბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია და იაპონიის სოციალისტური პარტია განაგრძობენ დიალოგსა და თანამშრომლობას ბირთვული განიარაღების, აზია-წყნარი ოკეანის რეგიონში მშვიდობისა და უშიშრობის უზრუნველყოფის, იაპონიასთან კეთილმეზობლობის დაყარების ინტერესებისათვის.

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიურომ განიხილა და მიიღო გადაწყვეტილებანი ჩვენი პარტიისა და სახელმწიფოს საშინაო და საგარეო პოლიტიკის ზოგიერთი სხვა საკითხზე.

ᲒᲣᲨᲘᲜ, ᲓᲦᲔᲡ, ᲮᲕᲐᲚ

ᲤᲐᲥᲢᲘ ■ ᲛᲝᲕᲚᲔᲜᲐ ■ ᲙᲝᲛᲔᲜᲢᲐᲠᲘ

ᲒᲝᲠᲬᲝᲛᲘᲡ ᲛᲝᲐ-ᲒᲐᲠᲨᲘ ᲝᲠᲒᲐᲜᲘᲖᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲐᲓ

დიაწყეს საგაზაფხულო ალოობა ბორჯომის რაიონის შეკინატორებმა. წელს კოლმეურნეობებმა და სამეურნეოებმა, რომლებიც ჰიანენ XIX საყოველთაო პარტიული კონფერენციის ღირსეულად შეხვედრისათვის გამალილ შეჯიბრებაში საგაზაფხულო კულტურები უნდა დათესონ 1760 ჰექტარზე. ახლა ქერს, შვრიას, ბარდასა და ბალახებს თესავენ ახალდაბის, წყლევრის, ყვიბისის კოლმეურნეობები, დვირისა და ტაძრისის სამეურნეოები.

დვირეში წარმატებით შრომობს ტრაქტორისტი აკაკი ბერაძე, მას არ ჰამორჩენიან შემოსტნეები, მაღლაბ მისსურად და ვისილი პაპიძე. ისინი სათბურეში მოაყენეს ჩითილები მალე დია გრუნტზე გადაიტანენ.

ტაბაწყურის, გუჯარეთისა და მაღალი მთის სოფლების მინდვრებში კი თოვლია. რამდენიმე დღეში თესვას აქაც დაიწყებენ.

ᲡᲐᲡᲘᲪᲮᲐᲠᲝᲚᲝ ᲓᲔᲙᲐᲜᲘ

ᲒᲝᲠᲘᲡ სახლსამშენებლო კომბინატი (დირექტორი ი. ლეკაკა) უკანასკნელი ორი წელია ჩამორჩენილი საწარმოდან მოწინავე პოზიციებზე გავიდა.

გუშინ კომბინატში სასიხარულო დეკანდი მიიღეს: პირველ კვარტალში მიღწეული მაღალი საწარმოო შედეგებისათვის, სახლსამშენებლო კომბინატის შორის „ᲐᲛᲚᲔᲚᲘ“ სოციალისტურ შეჯიბრებში გამარჯვებისათვის კოლექტივი სსრ კავშირის სახმშენის მშენებლობისა და საშენ მასალათა მრეწველობის მუშაკთა პროფკავშირის ცენტრალური კომიტეტის გარდამავალი წითელი დროშით დაჯილდოვდა.

კომბინატმა ნახევარი წლის საცხოვრებელი სახლების ჩაბარების გეგმა სპირეულმანოდ გაანაწილა — საეკსპლოატაციოდ გადაეცა ხუთი ათასი კვადრატული მეტრი საცხოვრებელი ფართობი, ივნისის ბოლოამდე დარჩენილ დროში კი დამატებით ოთხ საცხოვრებელ სახლს ჩაბარებენ, ეს იქნება გორელ სახლმშენებელთა საჩუქარი პარტიის XIX სრულიად საკავშირო კონფერენციისათვის.

▼ ▼

ᲮᲔᲚᲓᲐᲛᲔᲨᲕᲔᲜᲘᲐᲜᲘ ᲮᲕᲝᲔᲑᲘᲐᲜ

ᲪᲮᲐᲙᲐᲘᲐᲡ რაიონის სახოგადოებრივი მეცხოველეობის მთელ შესაძლებლობათა თითქმის ნახევარი კონცენტრირებულია ამ დროს ᲒᲐᲪᲘᲡᲐᲠᲔᲑᲣᲚᲘ დღეები აქვთ ახლა ხიდნაღის რაიონის სოფელ ბოდბის კილინინის სახელობის კოლმეურნეობის მეცხოველეებს. ცხვარი საზაფხულო ადგილებზე მიუდგა. ცხრა ათასი ცხვარია კოლმეურნეობის ფარაში, აქედან 5.200 ნერბია. ყოველ ახ ნერბზე მიღებულია 92 ბატკანი, გეგმით გათვალწინებული 88-ის ნაცვლად. ახლა მეცხვარეები უკვე 5 ათას ბატკანს უვლიან.

საუკეთესო მაჩვენებლებს აღწევს გამოცდილი მწყემსი ნიკოლოზ ჯანიაშვილი. 32 წელი მოახმარა მან საუკარილ საქმეს. უკვე მეოთხედი საუკუნეა სათავეში უდგას მეცხვარეთა ბრიგადას.

ᲡᲣᲠᲐᲗᲗᲐᲜᲐᲨᲘ: მეცხვარეთა მოწინავე ბრიგადის ხელმძღვანელი ნიკოლოზ ჯანიაშვილი; ბატკნები კოლმეურნეობის საძოვრებზე.

ᲡᲐᲥᲘᲜᲝᲠᲛᲘᲡ ფოტო.

ᲡᲝᲤᲔᲚᲘ. ᲠᲐᲓᲘᲙᲐᲚᲣᲠᲘ ᲠᲔᲤᲝᲠᲛᲐ

ᲘᲯᲐᲠᲣᲚᲘ ᲨᲠᲝᲛᲘᲡ ᲐᲕ-ᲯᲐᲠᲒᲘ

ᲡᲝᲤᲔᲚ ᲥᲕᲔᲛᲝ ᲮᲝᲓᲐᲨᲘᲜᲨᲘ ᲛᲔᲖᲩᲘ ᲛᲯᲐᲮᲣᲠᲘ ᲓᲐ ᲜᲐᲛᲝᲗᲡᲐᲠᲘ ᲘᲯᲐᲠᲐᲖᲔ ᲐᲘᲚᲘᲡᲘ

კოლექტივიზაციის პირველი წლებიდან მოყოლებული, თვალნათლად, რომ სოფლად შრომის ორგანიზაციის აუცილებელ რგოლს ბრიგადირი წარმოადგენდა. იგი რაზმავდა შრომელებს სამეურნეო ოპერაციების შესასრულებლად. ეს ასეე იყო, ბერაზ მთავაზმა თავი გამოიჩინა მინდობილ უბანზე, ხალხის პატივისცემა და ავტორიტეტი დაიმსახურა. მაგრამ მეურნეობრიობის ახალ ეტაპზე, როდესაც წინ იწევს ეკონომიკური მართვის ახალი მეთოდები, მათ შორის ოჯახური იჯარა, ბრიგადირი კარგავს თავის ფუნქციას, ვინაიდან მთელი პასუხისმგებლობა მიწასა და მოსავალზე უშუალო მწარმოებლის ჰმრეს აწვება.

ექვსი ბრიგადიდან, ქვემო ხოდაშენში ღდეს მხოლოდ ერთიღა ფუნქციონერებს, რომელშიც სოფლის პენსიონერები არიან გაერთიანებული. დანარჩენი ხუთი ბრიგადიდან ფართობები ოჯახურ და ნათესაურ რგოლებზე მივამაგრეთ. არსებული 800 ჰექტარი ვენახიდან ამჟამად 210 ჰექტარი იჯარით მუშავდება.

თუ რატომ აირჩიეს ხოდაშენელმა რთობი გაითავისეს, რომ არაფერი ვთქვათ ოვით ვენახზე, მის შემოგარენსაც გულმოდგინედ უვლიან, რომ ნაყოფიერი იყოს მიწის ყოველი მტკაველი.

მეურნეობაში ყოველწაირად ხელს უწყობენ ადამიანთა სწრაფვას დამოუკიდებლობისაკენ. როგორც ხალხს სურს და საქმე მოითხოვს, ისე ყალიბდება იჯარული რგოლები და წარიმართება მათი საქმიანობა. ყოფილი ბრიგადირი ვ. ღვინისიაშვილი ნათესავები ჰაუდგა ნათესაურ რგოლს, რომელშიც 10 კაცია გაერთიანებული და 50 ჰექტარი ვენახი აქვთ მოსავლელად. მათ გაჯარულებაში ერთი სახნავი და ერთიღა საწანლო ტრაქტორი, რაც საშოალებას მისცემთ საჭირო დროს და მაკმინდაური უკეგებით გამოიყენონ ტექნიკა. ამავე პრინციპით არის დაკომპლექტებული ს. შუკაშვილის, ო. ბურნაძის რგოლები. ტექნიკის მიმაგრებას უკვე გამოიღო გარკვეული შედეგი — მექანიზატორები ახლა დიდი მონდომებით ამუშავებენ იჯარით აღებულ ფართობს, ვინაიდან მათი ანაზღაურება პირდაპირ დამოკიდებულებაშია საბოლოო შედეგთან, ანუ წლის მოსავალთან. სწორედ ეს არის მიზეზი, რომ ვენახის სამუშაოები, ეტრეფილ, ოიგეთაშორისების ბეგნ წელს დროულად ჩატარდა და ხარისხიც შედარებით წინა წლებთან უკეთესია. ვენახების საერთო მდგომარეობა იმის საფუძველს იძლევა, რომ თუ ბუნებამ არ უმუხლთალო, ხოდაშენელები კარგ მოსავალს მიიღებენ. შარშანდელმა წელმა იხიც დადასტურა, რომ თვით დახეტყვილ ვენახებშეც, კარგი ჯარეის შემთხვევაში, შესაძლებელია მოსავლის მიღება.

ნაკვეთი, რომელსაც იჯარით ამუშავებენ წინანდელის სამეურნეობის მუშები თამარ და გიორგი შიუკაშვილები, შარშან 80 პროცენტით დაიხტაკეთ, მაგრამ მიუხედავად ამისა, აქ ჰექტარზე 66 ცენტნერი მიიღეს. საგულისხმოა ერთი ფაქტი, რომ ამ ბრიგადაში, რომელსაც შიუკაშვილები ეკუთვნენ, იგივე ბუნებრივ პირობებში მხოლოდ 38 ცენტნერი მოსავალი მოიწიეს. მეურნეობაში კი საერთოდ ამ მაჩვენებელმა 51 ცენტნერი შეადგინა. გარდა ამისა, მოიჯარადრეებს მიერ მოყვანილი ყურძენის თვითღირებულება კაცილებით ნაკლები აღმოჩნდა, ვიდრე მეურნეობისა.

აღსანიშნავია ისიც, რომ შიუკაშვილებზე მიმაგრებული ნაკვეთი ათ ჰექტარს სჭარბობს. დროდადრო მათ შვილებიც ემხარებოდნენ, რომლებიც სოფლიდან სასწავლებლად არიან წასულნი. ოჯახური იჯარის ერთი უპირატესობა ისიც არის, რომ მისი პირობები შრომითი რესურსების სრულად გამოყენების საშუალებას იძლევა, საფუძველი ეურეს ოჯახის შრომით ტრადიციებს.

ყოველივე ეს გასათვალისწინებელია განსაკუთრებით იქ, სადაც მუშახელის ნაკლებობას განიცდიან. ეს პრობლემა კი განსაკუთრებით წინანდელში იჩენრნა, სადაც მხოლოდ 570 შრომახელოვანიანს ითვლიან. ოღონდ ნარჩენადენა რა რთული ამოცანის წინაშე დგას საბჭოთა მეურნეობა, რომლის ვენახები 839 ჰექტარზე გაშენებულია, ამას ემატება ხახვ-ხათები, ხეხილის ბაღები და სხვა. მუშახელის ნაკლებობა და აქედან გამომდინარე ვაზის ხათანადო მოუვლელობა, ზედ დაადასტურა, ეს ფაქტი ბაღდ ამის მიზეზი, რომ შარშან გეგმიერი 4.700 ტონის ნაცვლად მხოლოდ 3.598 ტონა ყურძენი მიიღეს. ამის გამო ვერ შესრულდა მოგების გეგმაც, ანდა, როდესაც მიდგენარეობს მზადება სამეურნეო ანგარიშზე გადასასვლელად, საჭიროა მდგომარეობის ძირეულად შეცვლა და ამის ერთ-ერთი საშუალება სწორედ ოჯახური იჯარა, მაგრამ შრომის ორგანიზაციის ამ ფორმის დანერგვა, წინანდელში სასურველი ტემპით და მასშტაბებით არ წარიმართა. ამჟამად მეურნეობაში 12 ოჯახია იჯარაზე, რომელშიც 36 კაცია გაერთიანებული. ესენი მხოლოდ 85 ჰექტარ ვენახს უვლიან. დამფიქრებელია ის გარემოება, რომ ადრე დადებული ხელშეკრულებებიდან შვიდი დაირღვა, ვენახის დამუშავებაზე ოჯახებმა უარი თქვეს. სამეურნეობის ხელმძღვანელობამ სათანადო დასკვნები უნდა

◎ რაგომ არ ყუაბს ზომაგალეგი უალილი ს

ოლის მეცნიერულ კრეფოდაცია? ◎ ბრძოლა ძველსა და ახალ ეკონომიკურ აზროვნებას შორის ◎ მეცნიერი, მოდელი ეგის მთოვალეული ალილი ◎ რას გვკიდია „დანერგვის ლოკალები“ და სასწავლო-სამეცნიერო-საწარმოო კოდალეული ◎ ხმას ვაძლევთ „აგროფირმა-ინსტიტუტს“.

დაუნერგავი არ დარჩეს არც ერთი პერსპექტიული იდეა

უმაღლესი სკოლის რეფორმა

ეკონომიკურ მეთოდებს შორის და ამ ბრძოლაში ძალთა დიდი უთანაბრობაა გავლენის სფეროების მიხედვით. ერთ მხარეზეა მართველის 18-მილიონიანი არმია (ოჯახის მკვეთრი შემცირების ტენდენციის ტენდენციაა ოკეანე ოკეანე ბორციელდება) მრავალსახოვანი იერარქიული დაქვემდებარებითა და განშტოებებით, მეორე მხარეზე კი ცალკეული შრომითი კოლექტივები, რომელთა კავშირურთიერთობას თვით მართველს უს აპარატი ბრალეზეს.

საწარმოები უბრალოსობას ძალიან 200-300 ინსტანციაგამოვლილ „სიაზლეთან“ დანერგვას. თუნდაც ივიტომ, რომ ჯერ ერთი, ასეთი „სიაზლისათვის“ ისინი არც ფულს იხდიან და არც ეკონომიკურ ეფექტს უნაწილებენ ვინმეს, მეორეც, ეს „სიაზლეს“ ინერგება ზემოდან ბრძანების ბრძანების მეთხებით და პრაქტიკულად მოხსნილია საბეურნეო რისკი. ხელშეკრულების წესით ტექნოლოგიური სქემის დამუშავებისას კი მომზმარებელი ორჯერ ყიდულობს ტექნოლოგიას: პირველად მისი დამუშავების, მეორედ — დანერგვის სტადიებზე.

კიდევ უფრო რთულდება მდგომარეობა, როცა საკითხი ახალი მაქანა-დანადგარების დანერგვას ეხება. ასეთი მაქანა-დანადგარი, როგორც წესი, ერთ ეგზემპლარად მზადდება. წარმოება ვერ გამოიჩენს ენთუზიაზმს მის დანერგვაში იმ უბრალოსა ბეზზის გამო, რომ არავითარი ბაზა არ გააჩნია მისი ტექნიკური მომსახურებისათვის. ასეთ სიტუაციაში დანერგვის ბეიდ წარმოებადწყვეტილების ხელმძღვანელის გულმოწყალებაზე და აშკარა რისკზეა დამოკიდებული. არადა მაჩნანა კარგია, იგი სჭირდება სოფლის მეურნეობას!

უნდა გავიზიართ იმათი გულისტკივილი, ვინც სამეცნიერო ლაბორატორიებსა და საველე-საგამოცდო ობიექტებზე დღე-ღამეს ასწორებს, შემდეგ კი მოწყალებას მთხოვნელის როლში უხდება ყრნენა. **სამწუხაროდ, მეცნიერული ნამუშევრების დანერგვაში პასუხს იმათ კი არ თხოვენ, ვინც მას უნდა ნერგავდეს, არამედ იმათ, ვისაც თავისი მდგომარეობის გამო არ შეუძლია ეს დანერგვა იყოს. როგორ განვახორციელოთ მეცნიერებისა და წარმოების ინტეგრაცია, იქნებ, კობდეს, რომ დანერგვის ეკეგმები საწარმოებზე დავიყვანოთ?** ბრალ დროს გაჩნდა ზრომის ორგანიზაციისა და ანაზღაურების კოლექტიური ფორმები (იჯარა) და ინტენსიური ტექნოლოგიების დანერგვის ეკეგმები, მაგრამ, როგორც ჩანს, ამ გზით შორს ვერ წავალთ.

ეტყობა, ბეგრს აწუხებს დანერგვის საქმე... გაჩნდა გაბედული მოსაზრებანი, მოეწყო იდეის, მეცნიერულ ნამუშევართა აუქციონებიც. ჩვენთან, ინსტიტუტში, ვფიქრობთ, მოეწყოთ მეცნიერულ ნამუშევართა გამოფენა-ბაზრობა, აქვე მოხდება ტექნიკის დათვალიერება და თუ ვინმეს აღეკვეთება სურველი, რომ წარმოებაში დანერგოს შემოთავაზებული ნამუშევარი, იქვე დაიდვიბა ხელშეკრულება, წინასწარ ძნელია იმის თქმა, როგორი და რამდენი მყიდველი აღმოჩნდება ამ ბაზრობაზე. ერთი რამ კი ცხადია — **მეცნიერული პროდუქციის რეალიზაციაში არსებული ხარვეზები იმითაც არის გამოწვეული, რომ უადგილოდ დაბალ დონეზეა მეცნიერულ ნამუშევართა პრობაგანდის და რეკლამის საქმე. წარმოებამ არც კი იცის, რა კეთდება, რას სთავაზობს მას მეცნიერება. არადა სწორედ წარმოებამ უნდა განსაზღვროს მეცნიერების განვითარების ტემპები და პროიორტეტული მიმართულებები, მანვე უნდა იზრუნოს დანერგვაზეც.** მაგრამ? როგორ?

საქმე ისაა, **ერთ ეროვნულ ეკონომიკურ მეთოდებს შორის და ამ ბრძოლაში ძალთა დიდი უთანაბრობაა გავლენის სფეროების მიხედვით.** ერთ მხარეზეა მართველის 18-მილიონიანი ჯარი (ოჯახის მკვეთრი შემცირების ტენდენციაა ოკეანე ოკეანე ბორციელდება) მრავალსახოვანი იერარქიული დაქვემდებარებითა და განშტოებებით, მეორე მხარეზე კი ცალკეული შრომითი კოლექტივები, რომელთა კავშირურთიერთობას თვით მართველს უს აპარატი ბრალეზეს.

საწარმოები უბრალოსობას ძალიან 200-300 ინსტანციაგამოვლილ „სიაზლეთან“ დანერგვას. თუნდაც ივიტომ, რომ ჯერ ერთი, ასეთი „სიაზლისათვის“ ისინი არც ფულს იხდიან და არც ეკონომიკურ ეფექტს უნაწილებენ ვინმეს, მეორეც, ეს „სიაზლეს“ ინერგება ზემოდან ბრძანების ბრძანების მეთხებით და პრაქტიკულად მოხსნილია საბეურნეო რისკი. ხელშეკრულების წესით ტექნოლოგიური სქემის დამუშავებისას კი მომზმარებელი ორჯერ ყიდულობს ტექნოლოგიას: პირველად მისი დამუშავების, მეორედ — დანერგვის სტადიებზე.

კიდევ უფრო რთულდება მდგომარეობა, როცა საკითხი ახალი მაქანა-დანადგარების დანერგვას ეხება. ასეთი მაქანა-დანადგარი, როგორც წესი, ერთ ეგზემპლარად მზადდება. წარმოება ვერ გამოიჩენს ენთუზიაზმს მის დანერგვაში იმ უბრალოსა ბეზზის გამო, რომ არავითარი ბაზა არ გააჩნია ასეთ ტექნიკურ-ეკონომიკურ ინსტიტუტებს. ეს ინსტიტუციები ჯერ არ „შეუწყვეტია“ ამ სამსახურის არც რაიონის და არც ოლქის არც. ერთ წარმომადგენელს. არავინ დაინტერესებულა, თუ რა კეთდება ჩვენთან, რა გაგვაჩნია წარმოებისათვის გადასაცემად.

ახლახან ქვეყნის სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტებისა და მათთან დაქვემდებარებული საწყვანილე მეურნეობების და სხვა საწარმოების ბაზაზე შეიქმნა საწყვანილე-სამეცნიერო-საწარმოო კომბინატები. ასეთი კომპლექსი შეიქმნა საქართველოს სუბტროპიკული მეურნეობის ინსტიტუტის საწყვანილე მეურნეობა „ეშერისა“ და ექსპერიმენტული ჩაის ფაბრიკის ბაზაზეც. ის უნდა იქნეს აგროსამრეწველო კომბინატის მეცნიერული უზრუნველყოფის ერთ-ერთ დიდ ბაზად და იმ დიდი ცენტრის ორგანულ შემადგენელ ნაწილად, რომლის მეთაური დაწესებულება საქართველოს სუბტროპიკული მეურნეობის ინსტიტუტი ჯერ არ „შეუწყვეტია“ ამ სამსახურის არც რაიონის და არც ოლქის არც. ერთ წარმომადგენელს. არავინ დაინტერესებულა, თუ რა კეთდება ჩვენთან, რა გაგვაჩნია წარმოებისათვის გადასაცემად.

ეს ინსტიტუტები ეროვნული ეკონომიკის ნორმატიებში. მეცნიერებაშიკებს ანაზღაურება ეზდა გაუდიდეს 1,5-2-ჯერ, შესაბამისად უნდა გაიზრდოს „დაკვეთის“ ფასიც. ამასთან, ამ **ეს** წარმოებაზე გადაცემულ მეცნიერულ ნამუშევართა ფარგლებში მთლიანად, მეცნიერებისა და წარმოების სრული შერწყმა. ამიანად ინსტიტუტს დაქვემდებარებული სასწავლო მეურნეობა და ჩაის ფაბრიკა დაკარგავს იურიდიულ დამოუკიდებლობას, უნდა აშენდეს აგრეთვე საშუალო სიმძლავრის, მაგრამ კომპლექსური პროფილის კონსერვისა და ხილის წყლების ქარხანა. განვითარდეს წარმოების სხვა მიმართულებანი. შეიქმნას სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის სარემონტო ბაზა და ა. შ. აგროფირმა-ინსტიტუტის ფირმირებაში ყველა სამუშაოთა 75 პროცენტი მაინც სტუდენტთა ძალებით უნდა შესრულდეს. სტუდენტმა თვითონ უნდა შექმნას პროდუქცია და ამ პროცესში პრაქტიკულად გაიარის წარმოების ყველა ეტაპი — შეგირდობიდან დაწყებული ბრიგადირობამდე და საამქროს უფროსობამდე. მაინც. ის მთლიანად და სავსებით უნდა აგებდეს პასუხს მასზე მინდობილი უბნისათვის.

აგროფირმა-ინსტიტუტში თავის კუთვნილ ადგილს დიაკვანს მეცნიერება. წარმოება გაზრდილ მოთხოვნებს წაუყენებს მას. დაუნერგავი არ დარჩეს არც ერთი მეცნიერული ნამუშევარი, ტექნიკური აზრი თუ იდეა. ფასი დაედება მეცნიერებასაც და განათლებასაც, ამასლდება დიალოგიანი საეციალისტის პრეტენზიე და ის უარს ალარ იტყვის კომპიუტერებზე. მხოლოდ ამ გზით გახდება ადამიანი, კ. მარქსის სიტყვებით რომ ვთქვათ, წარმოების მაკონტროლებელი და მარეგულირებელი.

ნაპოლეონ ძარძაშაძე,
საქართველოს სუბტროპიკული მეურნეობის ინსტიტუტის რექტორი, სახსენელ-სამეცნიერო-საწარმოო კომბინატის გენერალური დირექტორი, პროფესორი;

ზაურ კვარაცხელია,
გენერალური დირექტორის მოადგილე, აგროსამრეწველო კომბინატის ეკონომიკის, ორგანიზაციის და მართვის კათედრის გამგე, ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი.

ჟურნალისტი

საკლესი იუფყქბა
13 მ ა ი ს ი ი

● ზგეიცარია

ხელი მოაწერეს შეთანხმებას

ბერნი. ხუთშაბათს გაიმართა სხრ კავშირის საგარეო საქმეთა მინისტრის ე. ა. შევარდნაძის და ეერთიანული ზტატების სახელმწიფო მდივნის ჯ. შულცის მორიგი შეხვედრა. **შეხვედრის დამთავრების შემდეგ სახუთოთა წარმომადგენლობის წევრობაში ხელი მოაწერეს შეთანხმებას სხრ კავშირისა და ამერიკის ეერთიანული ზტატების მთავრობეს შორის.** იგი თთვალსაზრისს საშუალო და ნაკლები სიმრის რაკეტების შესახებ ხელშეკრულების გამოყენებას ისეთი საშუალო და ნაკლები სიმრის რაკეტების მმართავ, რომლებსაც შეუძლეთ როგორც ატომური, ისე ანალ ჩრინეკიებზე („ეგზოტიკური იარაღი“) დაფუძნებული იარაღის ტარება. შეთანხმებას ხელი მოაწერეს საბჭოთა კავშირის მხრიდან სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა სამინისტროს კოლეგიის წევრმა ე. ა. კარპოვმა და ამერიკის მხრიდან — ელჩმა მ. კამპელმანმა.

გენერალური ასამბლეის სესიაზე

მოიწონეს კენჭისუყრელად

ნიუ-იორკი. **გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალურმა ასამბლეამ მოიწონა ცენტრალური ამერიკისათვის ეკონომიკური თანამშრომლობის სპეციალური გეგმა.** ხუთშაბათს მან კენჭისუყრელად მიიღო რეზოლუცია, რომელშიც აღინიშნული, თუ რაოდენ საჭიროა საერთაშორისო გაერთიანების ერთობლივი მოქმედება ცენტრალური ამერიკის ქვეყნების ინ ვალეგზეულთა მხარდასაჭერად, რომ გაიუჯრნეს ნაკლებ ხალბების ცხოვრების პირობები და მიაღწიონ სოციალურ სამართლიანობას, როგორც სტაბილური და მტკიცე მშვიდობის საფუძველს.

გენერალური ასამბლეის განახლებული 42-ე სესიის დელეგატებმა დიდი შეშფოთება გამოთქვეს ცენტრალურ ამერიკაში საგანგებო წესებისა და სეფიოზული ეკონომიკური და სოციალური კრიზისის გამო, რომელსაც ეს რეგიონი განიცდადა. ამასთან დაკავშირებით რეზოლუციაში ნათქვამია, რომ ცენტრალური ამერიკის ქვეყნების პრეზიდენტების მიერ მტკიცეგ და სტაბილური მშვიდობის დამყარებისა და ეკონომიკური თანამშრომლობის სპეციალური გეგმის ეგზის შესახებ მიღწეული შეთანხმებების შესრულება „მოითხოვს პოლიტიკურ ნებისყოფასა და სიმტკიცეს მშვიდობის განმტკიცებისა და რეგიონის განვითარების მიზნით“.

ამერიკა არჩევნების წინ

რვიგანი მხარს შეჭრს ბუშს

ვაშინგტონი. **პრეზიდენტმა რეიგანმა გამოაცხადა, რომ ოფიციალურად მხარს უჭერს ვიცე-პრეზიდენტ ჯორჯ ბუშის კანდიდატურას, რომელიც იბრძვის ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტად არჩევისათვის.** ეს განცხადება მან გაიკეთა მას შემდეგ, რაც ბუში პრეზიდენტის პოსტზე ერთადერთი პრეტენდენტი დარჩა რესპუბლიკური პარტიისაგან. წინა დღეს ბრძოლას გამოეთქვა ბუშის ბოლო მეტოქე — ყოფილი ტელევიზიელი პეტ რობერტსონი, რომელიც გამოირჩევა უკიდურესად მემარჯვენე შეხედულებებით. საბოლოოდ აღიარა რა დამარცხება, მან ვიცე-პრეზიდენტს დახმარება აღუთქვა საარჩევნო კამპანიის მოწყობაში.

სადილზე გამოსულნას, რომელსაც წელიწადში ერთხელ პრეზიდენტის პატივსაცემად რესპუბლიკური პარტია აწყობს, რ. რეიგანმა განაცხადა: „მე ყველა ღონეს ვიხმარ, რომ ვიცე-პრეზიდენტი ჯორჯ ბუში შეერთებული შტატების მომდევნო პრეზიდენტი გახდეს“. რეიგანის თანამშემწეთა ინფორმაციით, იგი მალე ამერეს საარჩევნო გამოსვლების სერიის მოწყობას ვიცე-პრეზიდენტის მხარდასაჭერად, რომელიც მას თვითონ პოლიტიკური კურსის ყველაზე თანამიმდევრულ გამგრძელებლად მიაჩნია.

ტელეტაიპის ლენტიდან

◎ ტოკიო. იაპონიის ეროვნული თავდაცვის სამმართველომ გამოაცხადა, რომ მაისის დამლევს მოეწყობა იაპონიის შეიარაღებული ძალების. და ამ კვეყნის კუნძულებზე განლაგებული ამერიკის ჯარების ერთობლივი საშტაბო წვრთნა. ამ სამდღიან წვრთნაში მონაწილეობას მიიღებს 150 იაპონელი და 110 ამერიკელი ოფიცერი. ისინი დაამუშავებენ რუკებზე სხვადასხვა სამხედრო ოპერაციას.

◎ ვაშინგტონი. ამერიკის კონგრესის სენატმა 57 ხმით 39-ის წინააღმდეგ უარყო 1989 საფინანსო წლისათვის სამხედრო ახალენებთა კანონპროექტის შესწორება, რომელიც ითვალისწინებს ბირთვულ გამოცდათა შეზღუდვას.

◆ ისრაელი

იძულებითი აღიარება

დამასკო. **ისრაელის თავდაცვის მინისტრი იცხაკ რაბინი იძულებული გახდა ეღიარებინა, რომ გასული წლის 9 დეკემბრიდან — ოკუპირებულ არაბულ ტერიტორიებზე პალესტინელთა ხანალხო აჯანყების დაწყების თარიღიდან — ისრაელის საუკრაინელეებსა და ხაკონცენტრაციო ბანაკებში ჩასვეს ცხრა ათასზე მეტი პალესტინელი.** ეს მან აღიარა ხუთშაბათს ქვეყნის წამყვანი პარტიის — ისრაელის შრომის პარტიის პოლიტიკური კომიტეტის სხდომაზე. რაბინმა განაცხადა, რომ ვითარება დაპყრობილ არაბულ მიწებზე კვლავ დაძაბულია იმის მიუხედავად, **რომ** თელ-ავივი იღებს რეპრესიულ ზომებს აჯანყებული არაბი პალესტინელი ხალხის წინააღმდეგ. ამას იუწყება სხნას საგენტო, რომელიც იმოწმებს ისრაელის რადიოს.

ფოტოფაქტი

● ისრაელი დამპყრობლები განაგრძობენ ტერორის პოლიტიკას ოკუპირებულ არაბულ ტერიტორიებზე. დაძაბული სიტუაციაა ღაზის სექტორში. ღაზის პალესტინელთა 8 ბანაკიდან შვიდში მოქმედებს კომენდანტის საათი. ქუჩებში პატრულობენ პოლიციის გაძლიერებული რაზმები და ხაოკუპაციო არმიის ქვედანაყოფები. ეწყობა მახობრივი ჩხრეკა.

ხუთშაბთს: ისრაელი ჯარისკაცები ჩხრეკენ ნუზეირათის ბანაკში დაპატიმრებულ პალესტინელ ბიბუკთა ჯგუფს.

რეიტერ-საპდესის ფოტო.

კინოფესტივალი

იბრძვის 21 ფილმი

კანნი. **21 ფილმი იბრძვის „პალმის ოქროს შტოს“ — კანნის 41-ე საერთაშორისო კინოფესტივალის მთავარი პრიზისათვის, რომელიც საზეიმოდ გაიხსნა ამ ფესტივალის სახახლეში.**

კინემატოგრაფისტთა ახლანდელი ფორმუმის თავისებურება ის არის, რომ საკონკურსო ჩვენებაში მონაწილეობას მიიღებს იმ ფილმთა მნიშვნელოვანი რაოდენობა, რომელთა ავტორები ლღუმდე თითქმის უცნობი არიან საერთაშორისო მაყურებლისათვის.

კინოფესტივალში მონაწილეობას მიიღებენ საბჭოთა კინემატოგრაფისტებიც. თუმცა ახლანდელ დათვალიერებაზე ჩვენი ფილმები არ იბრძოლებენ მთავარი პრიზისათვის. სსრ კავშირის კინოხელოვნება წარმოდგენილია მთელ რიგ სხვა კონკურსებში, რომლებიც ეწყობა კინოფორუმის ფარგლებში. **პროგრამაში „განსაკუთრებული შეხედულება“ შეტანილია რეეისორ კ. შერაძეგას ფილმი „რუს ქვეს შორის“, „ორტიკოსოთა კვირეულის“ დროს ნაჩვენები იქნება თ. ბაბლუანის ნამუშევარი „ბელურების გადაფრენა“. წარმოდგენილი იქნება ავრეთვე ნ. მანგაძის „ცოცხალი ლეგენდა“ და ი. მინაკეის „ცივი მარტი“.**

ფესტივალის საერთაშორისო ჟიურის წევრთა შორის არის საბჭოთა კინომსახიობი ელენე საფონოვა.

ჟურნალისტ ყოველთვიური ჟურნალი

რამდენი ჯაფა, რამდენი ქაღალდი

ექო: „ჯილდოს ღირსეული უნდა ღირდეს!“
„კომუნისტი“, 1987 წლის 4 დეკემბერი.

ბაკური წლის დეკემბერში „კომუნისტში“ გამოქვეყნებული წერილი „ჯილდოს ღირსეული უნდა ღირდეს!“ ბევრ საფეიდრალებო ორგანოს ეგზავნა. ზოგიერთნი მეც მეთანამრეგა ვეული და მინდა შევეხებიანო სტატიის ავტორს.

ჩემი სამუშაოს სპეციფიკის გამო უშუალოდ მიხდება დასაჯილდოებელ მოქალაქეთა დოკუმენტაციაზე მუშაობა. გამოცდილებამ დამაარწმუნა, რომ აუცილებლობა მოითხოვს გადაიხედოს დებულება საქართველოს სსრ სახელმწიფო ჯილდოებისა და წოდებების შესახებ.

როგორც ვიცით, რესპუბლიკაში ძალზე ბევრი სახეობის ჯილდოები და წოდებებია. თუნდაც წოდებებს რომ შევეხოთ, საკმარისია ითქვას, რომ მარტო მრეწველობის დარგში ასეთი ოთხი, სოფლისა და სატყეო მეურნეობის დარგში — 9, მეცნიერებისა და ტექნიკის დარგში — 4, კულტურისა და ხელოვნების დარგში — 14 და ა. შ.

მათი საერთო რიცხვი თითქმის 50-ს აღწევს.

გარდა სპეციალური წოდებებისა, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმს სპეციალური სიგელით ჯილდოვდებიან საქართველოს სსრ მოქალაქეები, აგრეთვე საწარმოები, გაერთიანებები, საბჭოთა მეურნეობები, კოლექტიურნაკეთები, დაწესებულებები და ორგანიზაციები, შემოქმედებითი კოლექტივები, რაიონები, ქალაქები, დაბები, სასოფლო საბჭოები, სახალხო მეურნეობის, მეცნიერებისა და კულტურის, სახალხო განათლების, ჯანმრთელობის დაცვის, სპეციალური და სოციალურ-კულტურული საქმიანობის სხვა დარგები — ვმრომელთა კომუნისტურ აღზრდაში გასაკეთებელი წარმატებებისათვის, ჯარის ნაწილები და სამხედრო მოსამსახურეები კი ჯილდოვდებიან სპორტოლო და ბოლოტიკურ მომზადებაში მიღწეული მაღალი მაჩვენებლებისათვის.

სტატიის ავტორის გ. ჩიგოგიძის შენიშვნა იმის თაობაზე, რომ 20 წლის ნამსახურობისათვის ჯილდოზე თითქმის განურჩევლად ყველა უნდა წარადგინონ, „მრომის ვეტერანთა“ მედლით დაჯილდოებასაც ეხებოდა. მართლაც, გასულ წლებში ათასობით მოქალაქე ჯილდოვდებოდა ალნიშნული მედლით. თქვენ ვერ წარმოიდგენთ, თუ რამდენი ჯაფა, რამდენი ქაღალდი და დრო სპეციდაბა დასაჯილდოებელ პირთა დოკუმენტაციის შედგენას, აღმასკომზე მათს დამტკიცებას, გაგზავნას რეპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმში, შემდეგ კი ჯილდოების გადაცემას. მკონტრარი ზედმეტია. რასაკვირველია, ძალიელად უნდა გადაისინჯოს „შრომის ვეტერანთა“ დაჯილდოების საკითხი.

აქვე ნეხადადებ. შემომაქვს გადაისინჯოს სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1944 წლის 8 ივლისის დადგენილება „ომავალშეელიანი დედების დაჯილდოების შესახებ. იქ, სადაც აღნიშნულია, რომ დედებს, რომლებსაც შობეს და აღზარდეს 10 და მეტი შვილი, ენიჭებათ „გმირი დედის“ წოდება, სადაც არაფერი გაკვეს, პირიქით, იგი მოწონებას იმსახურებს, მაგრამ რატომღაც უსიამოვნო შეგრძნებას იწვევს I-II-III ხარისხის ნაშრომი „მრავალშვილიანი დედის“ დაყოფა და მათი შესაბამისი ორდენებით და მედლებით დაჯილდოება.

ვფიქრობ, არა ეწყინებათ „ატაკცეტულ „მრავალშვილიან დედებს“, თუ აღნიშნული ხარისხის ნაცვლად სხვა უფრო შესაფერ ფორმას გამოვძებნით მათი ღვაწლის დაფასებისა და წახალისებისათვის.

და ბოლოს, ძალზე მოკრძალებით მინდა ვთქვა, რომ ალბათ არ არსებობს მთელ საბჭოთა კავშირში რესპუბლიკა (გაზეთი „კომუნისტი“ ამაზეც წერდა), სადაც ამდენი სახალხო არტისტი, მხატვარი, არქიტექტორი, დამსახურებული ექიმი, მასწავლებელი, ინჟინერი, მშენებელი, მეთევზე, ბუღალტერი, გამომგონებელი იყოს, რამდენიც ჩვენთან არის.

ეიორსეულთა დაფასებას რა სჯობს, მაგრამ... ბევრ ყველა მათგანი მართალა სახალხოა და მართლა დამსახურებული?!

გ. ჯალაღანია,
გლდანის რაიონმასკომის მდივანი.

საქართველოს კომკავშირის ცენტრალურ კომიტეტში მუშაობა, ახალგაზრდული გაზეთის მდივნობა და რედაქტორობა, საქალაქო პარტიული გაზეთის გამღოლი, რესპუბლიკის კომპარტიის ცენტრალურ კომიტეტში საქმიანობა, შემდგომ, ავერ სამ ათეულ წელზე მეტია საბჭოთა პრესის ფლაგმანის გაზეთ „პრავდის“ საკუთარი კორესპონდენტობა საქართველოში — აი, ეურნალისტ გიორგი ლებანიძის შემოქმედებითი ზრდისა და ცხოვრების გზა. ჩვენი რესპუბლიკის ხაზოგადოებრიობისგან ღირსეულად არის დაფასებული უადრესად პრინციპული, კრიტიკული პაგტოსნების ეურნალისტი, პუბლიცისტი — რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი, საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის წევრი, ეურნალისტთა კავშირის გამგეობის მდივანი, საკავშირო თუ რესპუბლიკური შემოქმედებითი კონკურსის ლაურეატი, მწერალი...

დღეიდან ამ ტტუოლის ემატება კიდევ ერთი — ხალხთა მეგობრობის ორდენის კავალრობა.

მაშ, მიეულოცოთ კოლეგას დამსახურებული ჯილდო და ვუსურვოთ ახალი წარმატებები!

დღეს „გოგაზოზთ მორგ ფელეტონს, რომელის „პრავდის“ გუშინდელ ნომერში თავისთვის საზეიმო დღე აღნიშნა „გამოუსწორებელმა“ გ. ლებანიძემ.

ჯაჯა მიხოს საჩუქრები

იმ დღეს მიხო სამუშაოდან შინ რომ დაბრუნდა, რაღრმლაც სარკესთან გაჩერდა, თან რაღაცას ბურდღუნებდა და თან გულმოდგინედ იგრეხდა ულვაშებს, გასაკუთრებით მარცხენას. ეს არ გამოპარვია თებროს მახვილ თვალს. ცნობისმოყვარეობამ შეიპყრო ეი მოუთმენლად კკითხა:

— ჯა... იტყვი თუ არა, ბოლოს და ბოლოს, რა მოხდა?

— პროდკავშირის შეღავათიანი საგზაურით ევროპის გარშემო სამოგზაუროდ მივდივარ.

— რაო?! — თავზე ხელი შემოიკრა და იკივლა ცოლმა, — რაღა ღროს შენი მოგზაურობაა...

მაგრ ამ ახალმა ამბავმა მიხოს მთელი ნათესაობა შეყარა. ყოველი სამაგანი ავალებდა ჩამოტანა მისთვის რიმე... იმპორტული.

გავიდა ხანი და მიხომ მოსკოვიდან დაურეკა თებროს, ჯანსაღი და საღ-სალამათი დაბრუნდეთ საზღვარგარეთიდან.

— ამ დღეებში ჩამოვალ თბილისში, — თარიღის დაუზუსტებლად უთხრა მან...

დაბრუნებულმა მოგზაურმა ტაქსის მძღოლის დასმრახვით ამოზიდა ბინაში დიდ-პატარა ჩემოდნები მთელი გროვა, რომელმაც ჯალაბის ენით აუწერელი აღტაცება და გაოცება გამოიწვია.

ზეიცინშეიღებმა თვალის დასმასმებაში გამოშიგნეს ბარგი-ბარხანა. რას არ ნახავდით აქ! ბავშვის ტრიკოტაჟის ჯუმპრები, კოსტიუმები, ქურთუკები. იყო რაღაც-რაღაცეები ღიდებისთვისაც.

— ერთი დამდეთ, რა სიყვარულით უყეთებენ იქ ყველაფერს ბავშვებს, — შენიშნა რძალმა თათამ.

— საინტერესოა, როდის ვისწავლით ჩვენც ნამდვილი ნივთების გაკეთებას, და არა ეგრეთ წოდებული „ფარო მოსმრების საქართლის“ გამოშვებას? — ქოთქოთებდნენ ერთნი.

— სამგისოდ ათი წელიც არ გეყოფოდა, — ავტორიტეტულად დაუარეს კვერი სხვებმა.

მალე ყველა საჩუქარი ჩამოურიგდათ პატრონებს. და ის იყო ბედნიერნი დაშლას აპირებდნენ, მიხომ ერთი წუთით ყურადღება ითხოვა.

— უნდა გამოგიტყდეთ, ყველაფერი, რამაც ასე გაგაოცათ, ჩვენს ცენტრალურ უნივერმაღში — „ბილისში“ ვიყიდე...

— ეს ქვედა კაბა — ჩვენი ფაბრიკისაა, ხოლო ეს...

თავფსი სმართლის დასამტკიცებლად მიხო ჩემოდნის ჯიბიდან იღებდა წინასწარ მორღვეულ იარლიყებს.

— ყველაფერი ეს ხარისხისათვის მიღებული პრემიით ვიყიდე, — ამაყად გადაიგრიხა ულვაში მიხომ და განაგრძო ტრაბახი:

— ამ ცოტა ხნის წინათ სსრ კავშირის მსუბუქი მრეწველობის სამინისტროს მოსკოვის მოდების ცენტრის „ლუქსის“ დირექტორმა მურად გაჯინსკიმ მილიონი მანეთის ჩვენი ტრიკოტაჟი შეისყიდა. სამი მილიონისა უნდოდა, მაგრამ ფონდები არ აღმოჩნდა.

— გამოდის, რომ, როცა უნდათ, შეუძლიათ კარგად გაკეთება, — შენიშნა თებრომ. — ამას წინათ „ომეონისტში“ და „ზარიკა ვასტანკაში“ წავიკითხე, რომ ხარისხის მხრივ შენს მსუბუქ მრეწველობას ჩვენში ერთ-ერთი ბოლო ადგილი უკავია.

დიახ, მართალი გახლდათ თებრო, მარტო შარშან დარგის საწარმოებმა უხარისხო პროდუქციის მიწოდებისათვის შვიდ მილიონ მანეთზე მეტი ჯარიმა გადაიხადეს, ხოლო ოთხი მთგანი — თბილისის ფეხსაცმლის საწარმოო გაერთიანება „ისანი“, ტრიკოტაჟის გაერთიანება „ბახტრიონი“, ქუთაისის კიროვის სახელობის სამკერვალო გაერთიანება და ცხინვალის ტრიკოტაჟის ფაბრიკა „საკავშირო წინსვლეთელები“ სიაში აღმოჩნდნენ.

მიხო შეაგებენა იმ ამბავმა, რომ მის ჯალაბს კარგად სცოდნია მსუბუქი მრეწველობის მთელი უბედურებანი, და თითქოს მმობლიური სამინისტროს გასამართლებად შენიშნა:

— უნდა მოგეცმინათ, რა თქვა ჩვენმა მინისტრმა ბელა მაყაშვილმა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის ამასწინანდელ პლენუმზე. დარგი თითქოს წნეხშიაო მოქცეული: ქვემოდან სახელმწიფო საწარმოს შესაბებ კანონით გაღონივრებული ეკონომიკური რეფორმა აწვება, ზემოდან კი სახელგანაკუმული კონსერვატორი — „ამხანაგი მილიონი ბეგმა“ ჰოდა, მართალია, „ადგილობრივი წარმოშობის“ ცოდვებს ჩამოთვლიდა, ეს ერთ-ერთ ადგილზეა, ეს ერთ-ერთ ადგილზეა, ეს ერთ-ერთ ადგილზე

კულუარებში. პირდაპირი კავშირის დაწყებამდე ნახევარი საათით ადრე არხებთან ერთად მთელი მინისტროს კოლეგია ადგილზე იდგა. დიახ, ჩვენი სხვოლოთა დარბაზის მრგვალ მაგიდასთან სავარძლებზე 17 პასუხისმგებელი პირი იჯდა. აქ იყვნენ ყველანი მინისტრის მოადგილეები, სამმართველოთა უფროსები, პასუხისმგებელი მუშაკები, სპეციალისტები, რომლებიც უზრუნველყოფდნენ შეუფერებელ და უსაფრთხო კავშირს.

ზუსტად ოთხ საათზე „მინისტრმა ხელში აიღო ყურმილი. ტელეფონთანაა ნათელი ყვითელი ფერი — თბილისური პარალელური.

— გამარჯობათ, ბატონო ვლადიმერ.

— გამარჯობათ, ქალბატონო ნინო.

— მე წულუკიძის ქუჩაზე ცხოვრობ, ბატონიფალი დედა ვარ, ძალზე მჭირდება ტელეფონი.

— რამდენი შვილი გყავთ?

— ორი — თერთმეტი და ცამეტი წლისა.

— რომელი წლიდან ხართ აღრიცხვაზე?

— 1973-დან.

— საიდან მირეკავთ?

— სამეშაოდან.

— მოგეცით თქვენი ტელეფონის ნომერი. ყველაფერს გავარკვევთ და 10-15 წუთის შემდეგ ეცემა სახელით დაგირეკავენ.

ვლადიმერ კობახიძეს ნომერი ჩაუწერა და თბილისის სატელეფონო კვანძის უფროსს გ. ხმაალაძეს გადააცა.

— გთხოვთ, გაარკვიოთ და დაურეკეთ.

15 წუთის შემდეგ გ. ხმალაძე — ყვითელშვილს ესაუბრა. თურმე 6. ყვითელშვილს უაზროდ ხანს ტელეფონის დადგმაზე ესაუბრნია ვინ ეძებნა.

ზარი თბილისიდან. ტელეფონთანაა ეური ხოლოვოი — თერძი.

— ახალ ბინაში გადავედით. აქ ტელეფონი დამხედა, სატელეფონო სადგურში დამპირდნენ, გადაგიფარებთო, ახლა კი მოხსნა მპირებენ.

— გაცალთ გადახვედით?

— დიახ.

— ძველ ბინაში თუ გკონდათ ტელეფონი?

— არა.

— არ ვიცი, ვინ დაგპირდათ ტელეფონის დატოვებას, რადგან არსებული დებულებით ტელეფონს მხოლოდ მაშინ ვტოვებთ, თუ ძველ საცხოვრებელ მისამართზე ერთ ტელეფონი ან თუ მისი ერთგოდ დადგმის უფლება აქვთ. ასეთი უფლება კი აქვთ პირველი ჯგუფის ინვალიდებს, ომის ვეტერანებს, შინაგან საქმეთა ორგანოებისა და მასთან არსებული ინფორმაციის საშიფრალებლის ზოგიერთი ოპერატიულ მუშაკს. თქვენ, მე მგონი, არც ერთ მათ კატეგორიას არ მიეკუთვნებით.

— დიახ, არ მივეკუთვნები, მაგრამ ამ ჯგუფს ზომ არც ის კაცი მიეკუთვნება, ვისაც უპირველეს ჩენი ტელეფონის დადგმას. თანაც, თოჯანს სამი წელი ვიხდიდი ტელეფონს ქირას.

— ქვითარს თქვენს გვაჩვენებ ჩერნენეს?

— რა თქმა უნდა.

— ყოველივე მაგას დავიბუღებდი "და წერილობით გიპასუხებთ. გაკმაყოფილებთ ჩემი პასუხი?

— დიახ, გმადლობთ.

— შშვიდობით ბრძანდებოდეთ.

ზარი თბილისიდან. ტელეფონთანაა როსა უნილეა.

— ვის ველაპარაკებინ?

— მინისტრი გახლავართ.

— ძალზე სასიამოვნოა. ვოცნებობდი თქვენთან მესაუბრა. ეგოლოგიის სისტემაში ვმუშაობ. ვცხოვრობ თბილისში, ფურცელაძის თორმეტში, 1967 წლიდან ვფლობი ტელეფონს დადგმას.

— წელს აუცილებლად დაგიდგამენ ტელეფონს. — ყველაფერი უკან დარჩა, თქვენს რაიონში მალე ახალი სატელეფონო სადგური შმუშავდება.

— ნამდვილად მეკნება წელს ტელეფონი?

— სრულიად უცილობლად.

— დიდად გმადლობთ!

ზარი ცაგერიდან. ტელეფონთანაა ისტორიოსი სარდიონ ფუტკარაძე.

— ამ ბოლო ხანს გაზეთების ამბები (არია. კვირაში 2-3-ჯერ თუ ვიღებთ. ფოსტაში გვიგვიანებენ, გაზეთები ქუთაისიდან იგზავნებიო, ქუთაისელები იგზავნებიო, ქუთაისელები თბილისს ამრაღებენ.

— მაშასადამე, ბატონო სარდიონ, ჩემთან გაქვთ პრეტენზიები, — ეუბნება მინისტრი.

— გამოდის, რომ ასეა.

— სამწუხაროდ, ასეთი შემთხვევები ხდება. აი, რას გეტყვით. ყველაფერს შევამოწმებთ, გავარკვევთ, სასწრაფოდ რამეს ვიღონებთ, თქვენ კი შედეგს წერილობით შეგატყობინებთ...

— ძალიან მადლობელი ვიქნებით.

ზარი თბილისიდან. ტელეფონთანაა თემქის IX მიკრორაიონის მცხოვრები რობერტ ზაბალაძე.

— 1969 წლიდან ვდგავარ ტელეფონის რიგში, — გეკუთვნები იგი, — 1980 წლიდან რიგში პირველი ვარ.

— პირველი კორპუსში?

— აბა, რაიონში.

— საიდან მირეკავთ?

— სამეშაოდან.

— დამიტოვეთ თქვენდ ნომერი, ნახევარ საათში დაგირეკავთ და გიპასუხებთ.

— ჩემი ნომერია 22-62-73.

— მაშ, ასე, გავარკვევთ და ნახევარ საათში დაგირეკავთ.

— გმადლობთ.

მართლაც, ერთ წამალოძემ დასაბარებელ სატელეფონო ქსელის უფროსმა გ. ხმალაძემ ნახევარი საათის შემდეგ ისაუბრა. რამდენიმე დღის შემდეგ რედაქციაში მობრძანდა რ. წამალოძის მეუღლე და გვითხრა, რომ ამ საბაბით უკმაყოფილოა ხმალაძემ ვრც ერთ ჩემს კითხვას პასუხი ვერ გასცა. ძნელია იმის თქმა, თუ ვინ იყო მართალი ამ კამათში, ამიტომ სამინისტროს ვთხოვეთ გულმოდგინედ შეისწავლოს წამალოძეების ოჯახის თხოვნა და ნათელი და დასაბუთებული პასუხი გასცეს ცოლ-ქმარს და რედაქციას. და ეს ასეც მოხდა.

კულუარებში. ვლადიმერ კობახიძეს მაგიდაზე უდგეს წერილების მოზრდილი დასტა, რომლებიც რედაქციაში ყოველდღე მოდიოდა. 150-ზე მეტი წერილია. ყოველ მათგანში, უფრო სწორად, თითქმის ყოველ მათგანში ტელეფონის დადგმის მოთხოვნენ. სხვა საკითხები იშვიათია. ძალზე იშვიათი.

— „საპარატოში" კოლეგამ შემოიხედა და თითით გამომძახა. რაც გავედი, აღელვებულმა, ჩამჩურჩულა:

— ქვემოთ დიდძალი ხალხი შეურია. აქ ამოსვლას ლამობენ, რა ვქნათ?

— ჩავრბენე. ვეხლებიულნი ორმოცდაათამდე კაცია. ძლივს აკავებს გუშაგი. ხმაური, ყაყანი, აგზნებული არიან.

— რაღომ გვაღაყუნებ, — ყვირის და ფერიალებს ქაღალდების დასტას რუსკოფოტიანი ქერა ქალი, — რაკომ წავიდა მინისტრი ნაადრევად?

— არსადაც არ წასულა, — ვეუბნები მე, — ზემოთ ზის და ტელეფონით უასხუბებს. ახე იქნება ზუსტად ზვიდ საათამდე.

— ჩვენ რომ ვერ ვრეკავთ? შეგვაშვით.

ვცდილობ ქალი დავაწყნარო, ვთხოვ მასაც და სხვებსაც ახლა გვაცალონ დადგმული დიალოგის ჩაკარება, თუ შესაძლებლობა აქვთ — მოიცადონ და მინისტრი შეხვდეს მათ, თუ არა და მოგწერონ — მინისტრი აუცილებლად გიპასუხებთ-მეთქი.

— მართლა იქ არის? — გაისმა ხმები.

— რა თქმა უნდა.

მგონი მერწმუნენ, წერილები გამოიწერდეს. მოელი დასტა.

დავპირდი, რომ პირადად მინისტრს გადავცემდი, ზემოთ ავირბინე. გზაში წერილებს ყვითსულომ. ოცდაშვიდია. ავედი. ჩემი ადგილი დავფაცე. წერილები დანიშნულებისამებრ გადავეცი.

ზარი თეთრი წყაროს რაიონის სოფელ იკაროყიდან. ტელეფონთანაა კირიკი ლაზარიდი.

— 1982 წელს ჩვენს სოფელში აგტომატური სატელეფონო სადგური ააგეს, — ამბობს იგი, — მაგრამ დღემდე არა გვაქვს კაშირი რაიონის ცენტრთან.

— მომასადამე, შემაფერთებელი არა გაქვთ!

— დიახ, არა გვაქვს. ოდა, ეარი ვიქვთ ტელეფონის, ეარ ცენტრთან ვერ გვაკავშირებენ. ახლა ტელეფონები გამოგვირთეს და ერთმანეთთანაც ვეღარ გვილაპარაკია სოფელში. მინდა გაოთხოთ, მართლაღ გამოგვირთეს თუ არა ტელეფონები? და კიდევ: მოვალენი ვართ თუ არა ტელეფონის ქირა გადავიხადოთ, რიგი რაიონტრთან კავშირი არა გვაქვს?

— მესმის თქვენი. წერილობით გიპასუხებთ. შეეთანხმდითო?

— გმადლობთ.

თბილისელი მოსამსახურის ცვა ხიმონიანის წერილობითი კითხვა:

„ქალაქდან სხვა ქალაქში დარეკვა რომ წარმბანა, ყველამ იცის. მაგრამ ამიხენთნი, თუ შეიძლება, რატომ იქცევიან ტელეფონიტაები თავსდებერად, რატომ ვერ დაურეკავ ვერასოოდეს უფროს ტელეფონისტს, რომელს ნომერი მუდამ დაკავებულია, და ბოლოს, რატომ არის, რომ ხშირად არარსებული საქალაქთაშორისო ლაპარაკისთვის ანგარიშებს გვიგზავნიან და იძულებული ვართ თქვენს ჩინოვნიკებს ვუთქვიცოთ, რომ არსადაც არ დაგვირეკავს. როდემდე ვიქნებით უფლებაგაბრილნი თქვენს საქალაქთაშორისო სატელეფონო სამსახურის წინაშე. და გთხოვთ აგვიხსნათ, ვინ ვის ემსახურება: ტელეფონი — ჩვენ, თუ, მაინც, ჩვენ — ტელეფონს?".

მინისტრის პასუხი. 1987 წელს თბილისის საქალაქო სატელეფონო სადგურმა 20 მილიონი საქალაქთაშორისო საუბარი მოაწყო. აქედან წუნანი იყო მხოლოდ 117 კავშირი. მაგრამ სატელეფონო სადგურის მუშაობაში ნაკლოვანებანიც ბლომად გვაქვს. ზოგჯერ ტელეფონისტები უხეშობენ. ჩვენ ყოველ ასეთ ფაქტს განვიხილავთ და დისციპლინური ზემოქმედების ღონისძიებებს მივმართავთ. შარშან 8 ტელეფონისტს ყოველთვიური პრემია არ მიეცეთ, ხოლო შვიდი თანამშრომელი, რომლებმაც უხეშობა გამოიჩინეს, განთავისუფლებულია სამუშაოდან.

გაკვირდებით იმასაც, რომ, თუ თქვენ არ ეთანხმებით ტელეფონის საუბრის ანგარიშს, უნდა მიმართოთ თბილისის საქალაქო სატელეფონო სადგურს, სადაც თქვენს პრეტენზიებს ობიექტურად განიხილავენ.

**რეპორტიორის კომენტარი. 117 უხარისხო კავშირი 20 მილიონი სატელეფონო საუბრიდან. წუნის ყოველად უმნიშვნელო პროცენტია! რა არის ეს, მართლა ჩინებულად მუშაობს საქალაქშორისო ტელეფონი, თუ მედარი სტატისტიკაა? ნუთუ მოელი 1987 წლის მანძილზე თბილისელმა ტელეფონისტებმა სულ 15-ჯერ გამოიჩინეს უხეშობა კლიენტებთან ურთიერთობაში. დიახ, გვეხერხება ციფრებით თამაში. ვერაფერს იტყვი — გვეხერხება. ვის წესვლეთ ხანგრძლივი უძრაობის პერიოდის ათწლეულებში. სტატისტიკას ყველაფერი შეუძლია. ამ შემთხვევაში მან, როგორც ხედავთ, რეალობის უარყოფაც კი შეძლო. ვისი ბრალია ეს? სამინისტროსი? ალბათ. მაგრამ მარტო მისი, თუ უფრო მეტად, ეტყობა, მაინც ჩვენი და თქვენ ერთ ბრალია, ძვირფასო მკითხველებო. სწორედ ჩვენ ვაძლევთ უფლებას თავბრუ დაგვახვიონ „ჩინელი" ციფრებით, თუმცა ყოველი ჩვენგანი მარშან რამდენიმე ათეულჯერ გადაყრია ტელეფონისტების უხეშობასაც და მთი მუშაობის წუნსაც. განა ჩვენ არა ვართ, რომ უხეშობის მოიმენსას ვამჯობინებთ, ოღონდ ამ წუთში ვნახოთ საგრეხელი. და ასე მარტო სატელეფონო სამსახურთან ურთიერთობაში როდი ვიქცევთ. განა ჩვენ არა ვართ ის პატრონები, საკუთარ მშვენიერ დედაქალაქზე შეფასებულები, რომლებიც დუმილით შევიცქერიდით და შევიცქერით, როგორ ჩეხავენ ასწლოვან ჭადრებს შიგ ჩვენი თბილისის გულში — რუსთაველის პროსპექტზე. განა ჩვენ არა ვართ ისინი, ჭეშმარიტებად რომ ვაღიარებენ უაზრო ვერსიას, თითქოს ბებერი ჭადრები ფუღურეოდეს, ლპება და ლამის სიშიშია გამვლელთათვის. ბოდ, ვდუმავართ. თუმცა ვხედავთ ამ ნეკაენების საწარმოს ჯანმაგარი მუშები როგორ აქცევენ უზრამაზარ ხეებს. რატომ ვიღებთ ხალისით ჭეშმარიტებად იმას, რაც სრულიადაც არ ჰგავს ჭეშმარიტებას, ზოგჯერ კი პირიქით, ვგვნინია საკუთარ თვალს ვენდოთ და მართალი საქმე დავიცვათ. რატომ არის, რომ სუფრაზე ეს ოდენ აღზეკეული ჩვენი პატრიოტიზმი მაშინვე ქუდმაღდება ხელს და ყოველად მაინნ საცხოვრებელ მასიავებს ვაშენებთ, ყოველად უმაენის პროდუქციას ვუშვებთ, სასადილოებში კი იმისთანა კერძებს ვამზადებთ, რომ შეხედვავ შეეგზარება. რატომ? აი საკითხი, რომელიც არ უნდა გვასვენებდეს. ეს თვით ჩვენთვის არის საჭირო, ჩვენი შვილების მომავლისათვის.

ზარი ბოათურიდან. ტელეფონთანაა ეუონანალიტი თემურ უფლისაშვილი.

—1983 წელს თქვენთან ვიყავი ტელეფონიზაციის თაობაზე.

— დიახ, მახსოვს.

— ბაბინ. საკითხი სწორადაა გადწყდა და ქვაციხეში 100-ნომრიანი ავტომატური სატელეფონო სადგური დამონტაჟდა. ამისთვის დიდ მადლობას მოგახსენებთ ჩვენი სოფლის მცხოვრებთა სახელით. მაგრამ საქმე მაინც ბოლომდე ვერ მიიყვანეს ისის გამო, რომ „კაბელი არ ეყოთ. სოფელი რცხლათი, რომელიც 5 კილომეტრზეა ქვაციხიდან, დღემდე უტელეფონოდაა. იქნებ როგორმე გამოგვიყოთ 5 კილომეტრი კაბელი.

— ისე, მართალი გითხრათ, კაბელი გვიჯირს. მაგრამ ვნახოთ, რა შესაძლებლობანი გვაქვს და გიპასუხებთ.

— კიდევ ერთი კითხვა. ჩვენ გვაქვს წინადადება სოფლის რადიოფიკაციის თაობაზე. გვინდა წერილით მოგმართოთ, რის იტყოდით ამაზე?

— კეთილი, ვნახოთ. მოგვმართეთ. იქნებ ვცადოთ და თქვენს სოფელში დავნერგოთ ახალი ტექნიკა.

— ეს შესანიშნავი იქნებოდა.

ზარი წულუკიძიდან. ტელეფონთანაა მედდა ნორა გურგენიძე.

— გამარჯობათ, წულუკიძიდან გაწუხებთ.

— გისმენთ, ქალბატონო ნორა.

— ომის და შრომის ვეტერანი ვარ. ერთი თხოვნა მაქვს თქვენთან.

— ბრძანეთ.

— ავადმყოფი ვარ, ძლიერ ავადმყოფი, არსებითად სარეცელს მიჯაჭვული.

— რა გაწუხებთ?

— რაღა არ მაწუხებს. ოთხი წელი ფრონტზე ვიყავი, მერე მუშობა, ოჯახი. ყველაფერი მტკივა. გული, ღვიძლი. ყველაფერი მტკივა შვილო. ერთი რამეს გთხოვ. როგორც შვილს. ჩვენს ფოსტაში ძაღზე კარგი ხალხი მუშაობს. 1986 წელს, როცა ლონგინად ჩავვარდი, ვთხოვე ჩემი მიღებაზე სოფელ ქვაციხის ტელეფონიზაციის თაობაზე.

— დიახ, ეახსოვს.

— ბაბინ. საკითხი სწორადაა გადწყდა და ქვაციხეში 100-ნომრიანი ავტომატური სატელეფონო სადგური დამონტაჟდა. ამისთვის დიდ მადლობას მოგახსენებთ ჩვენი სოფლის მცხოვრებთა სახელით. მაგრამ საქმე მაინც ბოლომდე ვერ მიიყვანეს ისის გამო, რომ „კაბელი არ ეყოთ. სოფელი რცხლათი, რომელიც 5 კილომეტრზეა ქვაციხიდან, დღემდე უტელეფონოდაა. იქნებ როგორმე გამოგვიყოთ 5 კილომეტრი კაბელი.

— ისე, მართალი გითხრათ, კაბელი გვიჯირს. მაგრამ ვნახოთ, რა შესაძლებლობანი გვაქვს და გიპასუხებთ.

— კიდევ ერთი კითხვა. ჩვენ გვაქვს ინფორმაციის თაობაზე. გვინდა წერილით მოგმართოთ, რის იტყოდით ამაზე?

— კეთილი, ვნახოთ. მოგვმართეთ. იქნებ ვცადოთ და თქვენს სოფელში დავნერგოთ ახალი ტექნიკა.

— ეს შესანიშნავი იქნებოდა.

ზარი ზუგდიდიდან. ტელეფონთანაა ეუონანალიტი ეკატერინა ბერიძე.

— ბატონო ვლადიმერ, ეს ბოლო ხანს ეროვნულ ტელევიზიაში ბევრ ლაპარაკობენ ტელეფონიზაციის, ავტომატური სადგურების, ინფორმაციის, ინფორმაციის ... ეს ... ეს ... ეს

გუშინ — დღეს — ხვალ

ფაქტი ■ მოვლენა ■ კომენტარი

სტუმრები იტალიიდან

● **ამ დღეებში** იტალიაში ფაშიზმის წინააღმდეგ მებრძოლი ქართველი პარტიზანის ტყიბელელი გ. მიქიაშვილის სტუმრები იყვნენ იტალიელი პარტიზანები და ანტიფაშისტური მორბიობის მონაწილეთა ერთი ჯგუფი.

ძველმა და კეთილმა მეგობრებმა მეორედ ინახულეს ქართველი თანამოსაგნრის ოჯახი, დათვალიერეს ქალაქის ღირსშესანიშნაცა ადგილები, დაინტერესდნენ მეშახტეთა ყოფა-ცხოვრებით, იყვნენ „მაორის ზღვაზე", გაეცნენ ნიკორწმინდას — ძველი ქართული ხუროთმოძღვრების შესანიშნავ ძეგლს.

ტყიბელიდან იტალიელები გაემგზავრნენ იტალიის ეროვნული გმირის ფორე მოსელიშვილის სამშობლოში — ქვემო მაჩხანში.

„ჟიდოობას რა უნდა"

● **კინოსელექციაზე** თავის სინთეზური ბუნებით, მწერლის, რეჟისორისა და მსახიობის ერთიანობაე შემოქმედებით და შეთანხმებულ შუამიბას მოიხიოვს. ეს აზრი გასდევდა შეხვედრას, რომელიც ცაგერელმა მაყურებელმა მოუწყო კინოფილმის „ჟიდაობას რა უნდა" შემოქმედებით კოლეგებს.

ფილმის ჩვენების შემდეგ შეხვედრა გახსნა საქართველოს კომპარტიის ცაგერის რაიკომის პირველმა მდივანმა ე. გუგავამ. ფილმის შესახებ თავიანთი მოსაზრებები გამოთქვეს მაყურებლებმა: ლ. ჩიქოვანმა, მ. სკანიძემ, ლ. ლომთათიძემ. შემდეგ სიტყვებით გამოვიდნენ: ფილმის რეჟისორი მიხეილ ჭიაურელი, მთავარი როლის შემსრულებელი, საბჭოთა კავშირის სახალხო არტისტი ო. მელენიეფუფუცესი და სცენარის ავტორი რ. ჭეიშვილი.

თელავური სალამოები

● **ასე ეწოდება** შეხვედრების იმ ციკლს, რომელსაც თელავის სარაიონო კულტურის სახლში დაუდო სათავე. ასეთი ღონისძიების დროს თელაველები შეხვდებიან რაიონის შემოქმედებით ადამიანებს, ოფისა და შრომის ვეტერანებსა და წარმოების მოწინავეებს.

პირველი სალამო ქალაქის მუსიკალური წარსულის გახსენებას მიეძღვნა. სცენაზე ერთმანეთს ცვლიდნენ ხალხური სიმღერებისა და პირველი საესტრადო ანსამბლების წევრები.

პირველმა სალამომ მაყურებელთა მოწონება დაიმსახურა.

ტრადიციული ხელოვნება

● **ონი.** ხეზე კვეთა რაჭაში ტრადიციული, ფართოდ გავრცელებული ხელოვნება იყო. აქაური ხელმარჯვე ოსტატები ხეს სასურველ ფორმას აძლევდნენ, აჩუქურთმებდნენ, ალამაზებდნენ, სასიამოვნოს ხდიდნენ.

ბევრი მათგანი დღეს უკვე მუზეუმის კუთვნილება გახდა. რაჭის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმის პირველ სალონზე მუდმივ ეს ექსპოზიციაშია ადგილობრივი ხელოვანის შოთა ჩლაიძის ნამუშევრები, — სამფეხა სკამები, მაგიდა, საოჯახო ჭურჭელი, ყველა ამ ნიმუშები ამშვენებს ლამაზი ჩუქურთმები, ქართული ორიგინალური ორნამენტები, რომლებიც ტრადიციულ სტილშია შესრულებული და დიდი მოწონებით სარგებლობს დამთვალიერებლებში.

მაგულითვილია უკვდავსაყოფად

● **ასსამოცდაწუთი** კახათელი ვერ დაუბრუნდა სამკუთარ კერას. მათ უკვდავსაყოფად სოფლის ცენტრში სახეებიდან გაიხსნა ობელისკი.

შინმოუსვლელთა ობელისკის საზეიმოდ გახსნის პატივი ეერგო საბჭოთა კავშირის გმირს, რაიონის ვეტერანთა საბჭოს თავმჯდომარეს შ. ჩილაჩავას, შესავალი სიტყვით გამოვიდნენ კახათის კოლმეურნეობის პარტიული კომიტეტის მდივანი ვ. გაბუნია, სოფლის საშუალო სკოლის დირექტორი ტ. ქორთუა, მეჩიივე ვ. დარახელია, მოსწავლე ა. ჭორთუა, კოლმეურნეობის გაგზავნის თავმჯდომარე ჯ. გუგუნია.

ვ. ფიფიას („კომუნისტი") ფოტო.

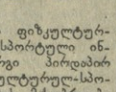

რუბრიკისთვის გამოყენებულია ხაკინფორმბიუროს და „კომუნისტის" კორესპონდენტთა მასალები.

სოციალური სფერო: ფიზიკური აღზრდა

სპორტული ინდუსტრიის ლაბირინთები

**ეკონომიკა, ეგ საკმე ძირისძირამდე გამოვიძიე-მეთქი, მაგრამ გვარიანი შრომა კი დამჯდა. აკმაფე მეგონა საგაზეთო წერილის მომზადებას მეტი ჯანმრთელობისთვისო, ვინემ ამ წერილისთვის მასალის შეგროვებას. ახლა ეარიქთო კი გამოვიდა. ფაბრიკიდან სპორტსახეობაში, მაღაზიიდან მინისტრთა საბჭოში, საგეგმო კომიტეტიდან გიორგიანაძეს „სპორტსაკონფლიქტოში", საწარმოო კომბინატიდან სტატისტიკის კომიტეტში სიარულში ჩემი დამემართა. არაფის დაუძალებია, რა თქმა უნდა. ერთი წერილი ჩამიკარდა ხელთ და იმის „კვალს" გავეკეთ. უბრალო ბარადია, ისეთი არაფერი. კირკლანის ქალი — ორი ბიჭის დედა — აწერება ამბრილაუროდან: „რაკი ხომ მოგიარე და მოგიარე, თბილისშიც ვიყავი, მაგრამ ჩემი ტუფებისთვის ოცდაექვსი ზომის სპორტული პიკამო ვერ მოყიდიაო... მოკავიდე ამ წერილს ხელი და რუსთაველზე — „დინამოს" მაღაზიაში გავედი: გვკონდა, ბატონო, როგორ არა, ამ დღეებში გაგვითავდაო. ცოტა ქვემოთ, „სპორტშიც" იგივე მითხრეს. „იმედში" დამაიმედეს — შემოიარეთ, ახალ საქონელს ველოდებითო.

ამ ფარცხით, არა მგონია, ჩვენი სპორტული ინდუსტრია ხვალ-ზეგ წელში გაიმართოს და მაღაზიების დახლები თვალშისაწერი პროდუქციით შეიავსოს. საგაზეთო წერილი რა მოსატანია, როცა ათასი დადგენილება, დავალება, მითითება და გაფრთხილება ვერ შველის საქმეს. ასე გრძელდება წლიდან წლამდე, ხუთწლედიდან ხუთწლედამდე — წარმოება ერთფეროვან, უსახურ და უბარისხო საქონელს გვთავაზობს. ოფიციალური ცნობაა: სპორტულ-ტურისტული პროდუქციის ასორტიმენტი ათი პროცენტი შეესებამება საერთაშორისო სტანდარტებს. საკადერო „პროცენტებიდან", მაგრამ ვინ დაიჯერებს, ჩვენს რესპუბლიკაში უკეთესი ვითარება იყოს.

სიტყვამ მოიტანა და, საქართველოში სპორტულ-ტურისტული საქონლის წარმოება, ვაჭრობა, ამ საქონელზე მოსახლეობის მოთხოვნილება, უნდა ვალიარო, ბოლოდდე შესწავლილ-გაანალიზებული არ არის. მთელი ეს მეურნეობა — როგორდაც დაუცმაცებულ-დანაწევრებული — უწყებრივ ინტერესებს ემორჩილება. სადაც უწყებრივი ინტერესებია ბატონობს, იქ საერთო საქმე ძნელად იხერხებს. დადგა დრო (იქნებ დავადგინოთ კიდეც) შეიქმნას საშუალედო რგოლი, რომელიც ფიზკულტურულ-სპორტული მოძრაობის „დაკვეთით" იზელდაგენელებს და საქმეს იმდაგვარად გაუძღვება, საბოლოო ჯამში მომხმარებელი ამაყფიერი რომ დარჩეს. საკადერო მასშტაბით კარგა ხანია არსებობს ასეთი რგოლი — დარგთაშორისი საკოორდინაციო საბჭო, რომელსაც საკადერო სპორტსახეობის თავმჯდომარე ხელმძღვანელობს და რომელიც საბინაოტრო-უწყებების მონაწილეობით არეგულირებს სპორტულ ინდუსტრიას. ამგვარი საბჭოს შექმნა ჩვენთანაც იდგა დღის წესრიგში. რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოში მიჩვენეს დადგენილების პროექტი, მაგრამ, თუ რომე, საქმე ამის იქით არ წასულა. ვის უნდა გამოეჩინა ინიციატივა? უპირველესად, ალბათ, სპორტსახეობა. პრინციპში, საბჭოს შექმნა-აოშექმნა როდია გადამწყვეტი (საბჭო და სათათბირო ისედაც არ გვაკლია), მთავარია საქმე ნაღდ გულშემატკივარი გამოუჩნდეს, გულით იზრუნოს და ბეჯითად ჩასაქიროს ხელი. ჯერჯერობით, სამწუხაროდ, ასეთი დამოკიდებულება არ იგრძნობა და, ეფიქრობთ, აქედან იღებს სათავეს ბევრი ჩვენი სატკივარი. ამის გამო, რომ ჩვენ არ ვიცით რა და რამდენი გვჭირდება, რა ზომისა და მოდელისა. ამ მიზეზთაგან, რომ სპორტულ ჯგუფებში სპორტული ფორმის დეფიციტია, სპორტულ ბაზებზე — ინვენტარისა. ლაპარაკია ხარისხიან პროდუქციაზე, თორემ დღეკვანდელი ნაყიდი ხვალ რომ არ ჩაიცმევა, ასეთს ბლომად უშვებს ჩვენი წარმოება. გაირეკლება — უსაშველოდ გაიწელება, კოდეკ გაირეცხება — გადაბუნდება. რუხი ფერი სპორტული საქონლის ერთგვარი „საფირმო" ნიშანი გახდა. ვიტრინისათვის გინდ დალონაკის თვალით შეგიხედავს — ყველაფერი ჩამუქებულია. შიგდაშიგ სხვა ფერი. თუ გამოერია, დიდი ვერაფერი შეღებათია: წითელი წითელს არა ჰგავს, ყვითელი — ყვითელს... სამაგიეროდ, წარმოების მესვეურნის და ბეჯითად ჩასაქიროს ხელი. ჯერჯერობით, სამწუხაროდ, ასეთი დამოკიდებულება არ იგრძნობა და, ეფიქრობთ, აქედან იღებს სათავეს ბევრი ჩვენი სატკივარი. ამის გამო, რომ ჩვენ არ ვიცით რა და რამდენი გვჭირდება, რა ზომისა და მოდელისა. ამ მიზეზთაგან, რომ სპორტულ ჯგუფებში სპორტული ფორმის დეფიციტია, სპორტულ ბაზებზე — ინვენტარისა. ლაპარაკია ხარისხიან პროდუქციაზე, თორემ დღეკვანდელი ნაყიდი ხვალ რომ არ ჩაიცმევა, ასეთს ბლომად უშვებს ჩვენი წარმოება. გაირეკლება — უსაშველოდ გაიწელება, კოდეკ გაირეცხება — გადაბუნდება. რუხი ფერი სპორტული საქონლის ერთგვარი „საფირმო" ნიშანი გახდა. ვიტრინისათვის გინდ დალონაკის თვალით შეგიხედავს — ყველაფერი ჩამუქებულია. შიგდაშიგ სხვა ფერი. თუ გამოერია, დიდი ვერაფერი შეღებათია: წითელი წითელს არა ჰგავს, ყვითელი — ყვითელს... სამაგიეროდ, წარმოების მესვეურნი, ღვთის მადლით, კარგ ფერზე ერიან. ზოგი ისეთია, რაც რომ მიიპაროო, ქუდს შეგიკაბს. ჩვენ კი რამდენჯერ გვიჭამია სირცხვილი იმის გამო, რომ საბარტაკიადაზა თუ ჩემპიონატებზე საქართველოს სპორტული დელეგაცია ხვრინავი ფორმით ვერ გამოსულა. ვიცი, ათასი მიზეზი არსებობს; ძაფი არ ვარგა, არც საქსოვი მანქანა, საღებავი და ფურნიტურა. მაგრამ იგივე ძაფითა და მანქანით, იმავე საღებავითა და ფურნიტურით ბალტიისპირეთი უკეთეს პროდუქციას ქმნიან. „ადიდასთან" და „ტიგერთან" ვერ მოვა, მაგრამ ჩვენსას ბევრად ჯობნის. სხვათა შორის, არა მარტო ხარისხით გვჯობნიან; ბალტიისპირეთის რესპუბლიკებში (ლატვა, ლატვია, ესტონეთი) წელიწადში ერთ სულ მოსახლეზე 45-65 მანეთის სპორტული საქონელი გამოდის. საქართველოში? დაახლოებით, ორჯერ და მეტად ნაკლები. ზუსტ ციფრს ვერ დგიისახელებთ, ვერსად მივაგენი. სტატისტიკის კომიტეტს შეუძლია გითხრათ, რომ შარშან საქართველოში, მაგალითად, 3 მილიონ 586 ათასი ცალი სპორტული შარვალ-კოსტუმი შეიკერა, ან მილიონ 560 ათასი წყვილი სპორტული ფეხსაცმელი. მაგრამ თქვენ, ეთქვათ, ზომებს მიხედავთ გაინტერესებთ. კომიტეტი განმარტებას არ იძლევა. საწარმოს ხელმძღვანელობა, მით უმეტეს, ფეხს ითრევს. საბაჭვო პროდუქციის წარმოება წამგებიანია, დირეტორი კი, ცხადია, უწინარესად, ეკონომიკური პრინციპები ხელმძღვანელობს. მე და თქვენ ოცდაექვსი ზომის სპორტულ კოსტუმს ვეძებთ, იმას ორმოცდათექვსმეტი ზომისა აწყობს. დირეტორმა იცის კაბიკის ფასი და ისიც, რომ წარმოების გეგმის შეფასოულებლობისთვის მკაცრად მოკითხავენ. მთავარია რაოდენობა, პროდუქციის საერთო მოცულობა. ხარისხი, ზომა და ასორტიმენტი მოიცდის. ბავშვებიც მოიცდიან. „ყველაფერი საუკეთესო ბავშვებს" (ცარიელ სლოგანებზე ასეთ ბანალურ ფრაზებზე ბევრ ადგილზე ეკიდებიან